РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 14.07.2020 № 17-3

ЗВІТ
про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Антимонопольному комітету України

Київ 2020

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА 3
ВСТУП 4
1. РЕЗУЛЬТАТИ ПОПЕРЕДНЬОГО АУДИТУ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА ЙОГО НАСЛІДКАМИ 4
2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ 5
3. АУДИТ ПЛАНУВАННЯ І ВИКОНАННЯ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА КПКВК 6011010 9
3.1. Стан планування коштів державного бюджету за бюджетною програмою 6011010 ..... *9*
3.2. Стан затвердження та виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 6011010 ..... *13*
4. АУДИТ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ВИДІЛЕНИХ АМКУ ЗА КПКВК 6011010 18
4.1. Аудит використання коштів на оплату праці працівників АМКУ *20*
4.2. Аудит використання коштів за КПКВК 6011010 при здійсненні публічних закупівель *22*
5. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ АМКУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ, ВИДІЛЕНИХ НА ЇХ ВИКОНАННЯ ЗА КПКВК 6011010 27
6. АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА КПКВК 6011020 31
6.1. Нормативно-правові та організаційні засади діяльності Центру комплексних досліджень з питань антимонопольної політики *31*
6.2. Стан планування коштів державного бюджету за КПКВК 6011020 ..... *35*
6.3. Стан затвердження та виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 6011020 ..... *36*
6.4. Аудит використання коштів державного бюджету, виділених Центру комплексних досліджень з питань антимонопольної політики за КПКВК 6011020 ..... *37*
7. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ АМКУ 41
ВИСНОВКИ 43
ПРОПОЗИЦІЇ 43

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту: стаття 98 Конституції України, статті 4, 7 Закону України «Про Рахункову палату», План роботи Рахункової палати на 2020 рік, доручення члена Рахункової палати для виконання повноважень члена Рахункової палати та забезпечення здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 15.01.2020 № 08-06.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ і надання оцінки своєчасності і повноти бюджетних надходжень, продуктивності, результативності, економності використання коштів державного бюджету, виділених Антимонопольному комітету України, а також законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень та стану внутрішнього контролю розпорядника коштів державного бюджету.

Предмет аудиту: кошти державного бюджету, що спрямовувалися у 2018–2019 роках на виконання бюджетних програм за КПКВК 6011010 «Керівництво та управління у сфері конкурентної політики, контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції» та за КПКВК 6011020 «Прикладні розробки у сфері конкурентної політики та права» (у 2018 році) та «Прикладні наукові дослідження у сфері конкурентної політики та права» (у 2019 році), їх рух; управлінські рішення головного розпорядника бюджетних коштів щодо виконання вказаних бюджетних програм; нормативно-правові, організаційно-розпорядчі акти та документи, що регламентують порядок виділення коштів державного бюджету та їх використання; бюджетна та фінансова звітність; первинні документи, документи бухгалтерського обліку, інші документи та дані, що стосуються видатків державного бюджету.

Об'єкти аудиту: Антимонопольний комітет України (далі – АМКУ, Комітет), Центр комплексних досліджень з питань антимонопольної політики (далі – Центр).

Початкові обмеження щодо проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту):

часові: 2018–2019 роки;

географічні: місто Київ.

Термін проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) та підготовки проєкту Звіту: 10.02.2020 – 22.06.2020[1].

Критерії оцінки використання коштів:

- продуктивність: встановлення співвідношення між результатами діяльності головного розпорядника бюджетних коштів, розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня і використаними для досягнення таких результатів коштами державного бюджету;

- результативність: встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності головного розпорядника бюджетних коштів та

[1]Рішення Рахункової палати від 03.04.2020 № 8-2 «Про внесення змін до Плану роботи Рахункової палати на 2020 рік».

розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня запланованим результатам; стан досягнення запланованих показників;

- економність: стан досягнення об'єктами аудиту запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні визначеного державним бюджетом обсягу коштів за бюджетними програмами 6011010 та 6011020;

- законність: відповідність управлінських рішень об'єктів аудиту щодо спрямування та використання коштів державного бюджету положенням чинного законодавства;

- оцінка стану внутрішнього контролю*:* спроможність внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту АМКУ попереджувати незаконне та неефективне використання бюджетних коштів.

Методи проведення аудиту: аналіз нормативно-правових, організаційно-розпорядчих актів та документів, пов'язаних з предметом заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту); аналіз показників паспортів бюджетних програм 6011010 та 6011020 за 2018–2019 роки та звітів про виконання паспортів бюджетних програм 6011010 та 6011020 за 2018–2019 роки; перевірка руху коштів загального та спеціального фондів Державного бюджету України; аналіз матеріалів попередніх перевірок Рахункової палати та стану внутрішнього контролю головного розпорядника бюджетних коштів; опрацювання матеріалів засобів масової інформації та спеціальних видань; опитування посадових осіб об'єктів аудиту.

ВСТУП

Розвиток ринкової економіки в Україні здійснюється на конкурентних засадах. Держава має забезпечувати, зокрема, розробку та впровадження державної конкурентної політики, застосування заходів і засобів регулювання економічної конкуренції. Конкурентна політика – комплекс організаційно-правових заходів, спрямованих на розвиток та захист конкуренції, подолання монопольних тенденцій та недобросовісної конкуренції в економіці України, регулювання сфер функціонування природних монополій, сприяння фінансовій, матеріально-технічній, інформаційній, інноваційній, консультативній та іншій підтримці суб'єктів господарювання. Державне регулювання економічної конкуренції здійснюється за допомогою системи заходів, що застосовуються спеціально уповноваженим органом – АМКУ.

1. РЕЗУЛЬТАТИ ПОПЕРЕДНЬОГО АУДИТУ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА ЙОГО НАСЛІДКАМИ

За результатами проведення аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Антимонопольним комітетом України, АМКУ надіслано[2] Звіт про результати аудиту і рішення Рахункової палати від 24.04.2018 № 11-3,

[2]Лист від 23.05.2018 № 07-1090.

що містили 10 рекомендацій щодо усунення виявлених порушень і недоліків.

На виконання рішення Рахункової палати АМКУ наказом від 23.06.2018 № 69 затверджено заходи щодо врахування пропозицій Рахункової палати (15 заходів), в яких визначено терміни виконання та відповідальних виконавців. Встановлено, що окремі рекомендації, надані за результатами аудиту, не враховано АМКУ, хоча і включено до заходів.

Стан реагування АМКУ на рекомендації Рахункової палати засвідчив, що за минулі два роки керівництвом Комітету не вживалося достатніх заходів для реалізації наданих пропозицій. Зокрема, без належної уваги залишилися 2 рекомендації: удосконалення внутрішнього аудиту в системі органів АМКУ шляхом відновлення у структурі центрального апарату АМКУ відповідного структурного підрозділу та доцільність подальшого функціонування у сфері управління АМКУ Центру комплексних досліджень з питань антимонопольної політики.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

Відповідно до статті 1 Закону України від 26.11.1993 № 3659 «Про Антимонопольний комітет України» із змінами (далі – Закон 3659) АМКУ – державний орган із спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері публічних закупівель[3].

Особливості спеціального статусу обумовлюються завданнями та повноваженнями АМКУ, в тому числі роллю у формуванні конкурентної політики, і визначаються Законом 3659, іншими актами законодавства і полягають, зокрема, в особливому порядку призначення та звільнення Голови АМКУ, його заступників, державних уповноважених АМКУ, голів територіальних відділень АМКУ, у спеціальних процесуальних засадах діяльності АМКУ, наданні соціальних гарантій, охороні особистих і майнових прав працівників АМКУ на рівні з працівниками правоохоронних органів, в умовах оплати праці.

Частинами першою та другою статті 2 Закону 3659 визначено, що АМКУ підконтрольний Президентові України та підзвітний Верховній Раді України. АМКУ щорічно подає Верховній Раді України звіт про свою діяльність.

Згідно зі статтею 3 Закону 3659 основним завданням АМКУ є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики в частині:

1) здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції;

---

[3]Постановою Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» затверджено Схему спрямування і координації діяльності центральних органів виконавчої влади Кабінетом Міністрів України через відповідних членів Кабінету Міністрів України, згідно з якою діяльність АМКУ спрямовується і координується безпосередньо Кабінетом Міністрів України.

2) контролю за концентрацією, узгодженими діями суб'єктів господарювання та дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції під час регулювання цін (тарифів) на товари, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій;

3) сприяння розвитку добросовісної конкуренції;

4) методичного забезпечення застосування законодавства про захист економічної конкуренції;

5) здійснення контролю щодо створення конкурентного середовища та захисту конкуренції у сфері публічних закупівель;

6) проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання та здійснення контролю за допустимістю такої допомоги для конкуренції.

Частиною першою статті 5 Закону 3659 визначено, що АМКУ здійснює свою діяльність відповідно до Конституції України, законів України від 11.01.2001 № 2210 «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон 2210)[4], від 07.06.1996 № 236 «Про захист від недобросовісної конкуренції» (далі – Закон 236)[5], від 01.07.2014 № 1555 «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон 1555)[6], цього Закону, інших законів[7] та нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цих законів.

---

[4]Закон 2210 визначає правові засади підтримки та захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму в господарській діяльності. Відповідно до частини четвертої статті 4 Закону 2210 державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами АМКУ.

[5]Закон 236 визначає правові засади захисту суб'єктів господарювання і споживачів від недобросовісної конкуренції. Статтею 27 цього Закону встановлено, що процесуальні засади діяльності органів АМКУ щодо захисту від недобросовісної конкуренції, зокрема розгляд справ про недобросовісну конкуренцію, порядок виконання рішень та розпоряджень органів Комітету, голів його територіальних відділень, їх перевірка, перегляд, оскарження та гарантії учасників процесу, інші питання щодо захисту від недобросовісної конкуренції регулюються законодавством про захист економічної конкуренції з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

[6]Закон 1555 встановлює правові засади проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання, здійснення контролю за допустимістю такої допомоги для конкуренції, спрямований на забезпечення захисту та розвитку конкуренції, підвищення прозорості функціонування системи державної допомоги та дотримання міжнародних зобов'язань України у сфері державної допомоги.

[7]Закон України від 20.04.2000 № 1682 «Про природні монополії» (далі – Закон 1682) визначає правові, економічні та організаційні засади державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій в Україні. Згідно з частиною другою статті 4 цього Закону державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції у сферах природних монополій здійснюється АМКУ відповідно до його компетенції.

Особливості діяльності АМКУ визначені і в Законі України від 25.12.2015 № 922 «Про публічні закупівлі» (далі – Закон 922). У розумінні Закону 922 Комітет є органом оскарження, який з метою неупередженого та ефективного захисту прав та законних інтересів осіб, пов'язаних з участю у процедурах закупівлі, утворює постійно діючу адміністративну колегію (колегії) з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель.

Аналіз законодавства, яким регулюється діяльність АМКУ, засвідчив, що протягом 2018–2019 років це законодавство не зазнало значних змін, проте аудит виявив низку колізій та прогалин, які потребують правового врегулювання.

Зокрема, АМКУ, беручи до уваги положення Закону 3659, за своїм статусом, завданнями та повноваженнями не належить до жодної гілок влади, при цьому як державний орган із спеціальним статусом (стаття 1 Закону 3659) має особливий порядок призначення та звільнення Голови Комітету, його заступників, державних уповноважених.

Так, відповідно до частини першої статті 9 Закону 3659 Голова АМКУ призначається на посаду та звільняється з посади Президентом України за згодою Верховної Ради України.

Частиною першою статті 10 Закону 3659 визначено, що перший заступник і заступник Голови АМКУ з числа державних уповноважених призначаються на посади за поданням Прем'єр-міністра України та звільняються з посад Президентом України. Прем'єр-міністр України вносить на розгляд Президента України подання про призначення на посади першого заступника і заступника Голови АМКУ відповідно до пропозицій Голови Комітету.

Державні уповноважені АМКУ призначаються на посади за поданням Прем'єр-міністра України, яке вноситься на підставі пропозицій Голови АМКУ, та звільняються з посад Президентом України (частина перша статті 11 Закону 3659).

Водночас згідно зі статтею 106 Конституції України, якою визначено повноваження Президента України, призначення і звільнення Голови АМКУ, його заступників та державних уповноважених АМКУ до повноважень Президента України не належить.

Отже, норми Закону 3659 щодо порядку призначення і звільнення Голови АМКУ, його заступників, державних уповноважених не відповідають положенням Конституції України.

Довідково. *Згідно з поясненнями директора Юридичного департаменту Яворовського Г. та завідувача сектору загально-юридичних питань Юридичного департаменту Портянко О.: «Наразі у Верховній Раді України зареєстровано законопроєкти 2730 та альтернативні, якими передбачена процедура призначення державних уповноважених Комітету, проте дана процедура не відповідає Конституції України та потребує приведення у відповідність.*

Комітетом були надані зауваження до зазначених законопроєктів та наразі спільно з народним депутатом України Буймістер Л. А. доопрацьовується законопроєкт 2730, в тому числі в частині призначення державних уповноважених, який планується бути поданий як доопрацьований. Проте, з огляду на те, що в Конституції України в повноваженнях Президента України та в повноваженнях Верховної Ради України відсутнє призначення державних уповноважених Комітету, саме в Конституцію України необхідно вносити відповідні зміни. Відповідно до статті 154 Конституції України законопроєкт про внесення змін до Конституції України може бути поданий до Верховної Ради України Президентом України або не менш як третиною народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України, таким чином, Комітет не є суб'єктом законодавчої ініціативи даних змін, а тому, Комітет, відповідно до існуючих повноважень, не має можливості самостійно врегулювати дане питання».

Також положення Закону 3659 не узгоджуються із Законом України від 10.12.2015 № 889-VIII **«Про державну службу»** (далі – Закон 889) **в частині необхідності визначення в структурі Комітету посади керівника державної служби – керівника апарату; призначення та звільнення голів територіальних відділень та їх заступників; прийняття, переведення та звільнення працівників апарату, застосування заходів заохочення та накладення дисциплінарних стягнень на працівників апарату Комітету, голів та заступників голів територіальних відділень АМКУ.**

Так, статтею 3 Закону 889 визначено, що дія цього Закону не поширюється, зокрема, на Голову та членів АМКУ.

Частиною першою статті 5 Закону 889 передбачено, що правове регулювання державної служби здійснюється Конституцією України, цим та іншими законами України, міжнародними договорами, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України, постановами Верховної Ради України, указами Президента України, актами Кабінету Міністрів України та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

Згідно із частиною другою статті 5 Закону 889 відносини, що виникають у зв'язку із вступом, проходженням та припиненням державної служби, регулюються цим Законом, якщо інше не передбачено законом.

Керівник державної служби в державному органі – посадова особа, яка займає вищу посаду державної служби в державному органі, до посадових обов’язків якої належить здійснення повноважень з питань державної служби та організації роботи інших працівників у цьому органі (пункт 3 частини першої статті 2 Закону 889).

Пунктом 5 частини першої статті 17 Закону 889 визначено, що повноваження керівника державної служби здійснює, зокрема, в інших державних органах або в разі прямого підпорядкування окремій особі, яка займає політичну посаду, керівник апарату (секретаріату), проте положення про структурні підрозділи апарату АМКУ затверджує Голова АМКУ, а про структурні підрозділи апарату територіального відділення – голова територіального відділення Комітету (частина четверта статті 15 Закону 3659).

Частиною першою статті 27 Закону 3659 передбачено, що структуру, штатний розпис АМКУ та його територіальних відділень затверджує Голова АМКУ в межах видатків згідно з кошторисом доходів і видатків. Гранична чисельність працівників АМКУ та його територіальних відділень затверджується Кабінетом Міністрів України.

Крім того, абзацом шостим частини шостої статті 9 Закону 3659 визначено, що Голова АМКУ, зокрема, здійснює прийняття, переведення та звільнення працівників апарату АМКУ та його територіальних відділень, застосовує заходи заохочення та накладає дисциплінарні стягнення на працівників апарату Комітету та його територіальних відділень відповідно до закону.

З огляду на зазначене Комітету необхідно активізувати роботу щодо нормативного врегулювання питань призначення і звільнення Голови АМКУ, його заступників та державних уповноважених, а також

визначення в структурі Комітету посади керівника апарату АМКУ; призначення та звільнення голів територіальних відділень та їх заступників; прийняття, переведення та звільнення працівників апарату, застосування заходів заохочення та накладення дисциплінарних стягнень на працівників апарату Комітету, голів та заступників голів територіальних відділень АМКУ.

3. АУДИТ ПЛАНУВАННЯ І ВИКОНАННЯ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА КПКВК 6011010

Згідно з частиною третьою статті 22 Бюджетного кодексу України головні розпорядники коштів Державного бюджету України визначаються відповідно до пункту 1 частини другої цієї статті та затверджуються законом про Державний бюджет України шляхом встановлення їм бюджетних призначень.

Пунктами 2 і 7 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу України[8] визначено, що головний розпорядник бюджетних коштів, зокрема, організовує та забезпечує на підставі бюджетної декларації (прогнозу місцевого бюджету) та плану діяльності на середньостроковий період складання проєкту кошторису та бюджетного запиту і подає їх Міністерству фінансів України (місцевому фінансовому органу) та здійснює управління бюджетними коштами у межах встановлених йому бюджетних повноважень, забезпечуючи ефективне, результативне і цільове використання бюджетних коштів.

Частиною першою статті 23 Бюджетного кодексу України встановлено, що будь-які бюджетні зобов'язання та платежі з бюджету здійснюються лише за наявності відповідного бюджетного призначення, якщо інше не передбачено законом про державний бюджет.

Головні розпорядники бюджетних коштів забезпечують своєчасність, достовірність та зміст поданих Мінфіну бюджетних запитів, які мають містити всю інформацію, необхідну для аналізу показників проєкту державного бюджету та загалом бюджетних показників на середньостроковий період, згідно з вимогами Мінфіну (частина третя стаття 35 Бюджетного кодексу України).

3.1. Стан планування коштів державного бюджету за бюджетною програмою 6011010

У 2018–2019 роках видатки на керівництво та управління у сфері конкурентної політики, контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції здійснювалися АМКУ в межах коштів, затверджених у державному бюджеті за КПКВК 6011010.

Потребу в коштах державного бюджету за КПКВК 6011010 та додаткову потребу у бюджетних коштах загального фонду, не враховані у граничному обсязі, що визначені в бюджетних запитах на 2018–2019 роки, наведено у таблиці 1.

---

[8]Зі змінами, внесеними згідно із Законом України від 06.12.2018 № 2646-VIII «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо запровадження середньострокового бюджетного планування».

Таблиця 1

Потреба в коштах державного бюджету за КПКВК 6011010 та додаткова потреба у бюджетних коштах загального фонду, не враховані у граничному обсязі, що визначені в бюджетних запитах на 2018–2019 роки

тис. грн

КЕКВ	Потреба на 2018 рік			Потреба на 2019 рік		
	Бюджетний запит		Бюджетний запит (додатковий)	Бюджетний запит		Бюджетний запит (додатковий)
	заг. фонд	спец. фонд	заг. фонд	заг. фонд	спец. фонд	заг. фонд
2110 «Оплата праці»	137210,9		42514,9	137210,9		80478,1
2120 «Нарахування на оплату праці»	30186,4		9353,3	30186,4		17705,2
2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар»	1120,0	2123,2	1092,8	1120,0	1500,0	2332,9
2240 «Оплата послуг (крім комунальних)»	10314,0	7997,7	406,9	17870,9	7998,0	9637,6
2250 «Видатки на відрядження»	50,0	665,3	623,3	50,0		2381,1
2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв»	5249,5			5769,7		
2800 «Інші поточні видатки»	4334,5	92,0	40,0	9181,4	90,0	41,9
3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування»	2500,0		2586,3	9540,1		25732,8
Всього	190965,3	10878,2	56617,5	210929,4	9588,0	138309,6
Загальна потреба	258461,0			358827,0		

Аудитом встановлено, що з порушенням вимог пунктів 1.5 та 2.1 Інструкції з підготовки бюджетних запитів, затвердженої наказом Мінфіну від 06.06.2012 № 687 (далі – Інструкція 687), у бюджетних запитах АМКУ на 2018–2019 роки заплановано видатків, які не підтверджено відповідними обґрунтуваннями та документами, що згідно з пунктом 40 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

Так, без відповідних обґрунтувань та розрахунків кількісних та вартісних показників, підтвердних документів та матеріалів, результатів аналізу ринкових пропозицій здійснювались розрахунки на 2018 рік за:

– КЕКВ 2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар» у загальній сумі 284,7 тис. грн[9];

– КЕКВ 2240 «Оплата послуг (крім комунальних)» – 1 135,2 тис. грн[10];

[9]Щодо придбання 68 шаф (пеналів) для паперів на суму 74,8 тис. грн, 38 столів письмових – 30,4 тис. грн, 16 шаф для одягу – 19,2 тис. грн, 61стільця – 18,3 тис. грн, столу для конференц – залу – 22,0 тис. грн, обладнання до комп’ютерної техніки, оргтехніки, засобів зв’язку, комплектуючих і дрібних деталей для ремонту обладнання, комп’ютерної техніки та оргтехніки – 20,0 тис. гривень.

– КЕКВ 3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування» – 1 234,0 тис. грн[11],

а також на 2019 рік за:

– КЕКВ 2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар» – 1 005,0 тис. грн[12];

– КЕКВ 2240 «Оплата послуг (крім комунальних)» – 3 073,3 тис. грн[13];

– КЕКВ 3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування» – 2 574,0 тис. гривень[14].

Отже, в порушення вимог пунктів 1.5 та 2.1 Інструкції 687 у 2018–2019 роках АМКУ заплановано видатків на суму 9 306,2 тис. грн (в т. ч. на 2018 рік – 2 653,9 тис. грн, на 2019 рік – 6 652,3 тис. грн), **що відповідно до пункту 40 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства**.

Законами України від 07.12.2017 № 2246 «Про Державний бюджет України на 2018 рік», від 23.11.2018 № 2629 «Про Державний бюджет України на 2019 рік» АМКУ як головному розпорядникові бюджетних коштів затверджено бюджетних призначень за КПКВК 6011010:

у 2018 році в загальному обсязі 201 843,5 тис. грн, з них видатки споживання – 199 343,5 тис. грн, або 98,8 відс. загального обсягу видатків, у т. ч. загального фонду – 190 965,3 тис. грн (в т. ч. оплата праці – 137 210,9 тис. грн, комунальні послуги та енергоносії – 5 249,5 тис. грн), спеціального – 10 878,2 тис. грн, та видатки розвитку – 2 500,0 тис. грн, або 1,2 відс. (загальний фонд);

у 2019 році в загальному обсязі 220 517,4 тис. грн, з них видатки споживання – 210 977,3 тис. грн, або 95,7 відс. загального обсягу видатків, у т. ч. загального фонду – 201 389,3 тис. грн (в т. ч. оплата праці – 137 210,9 тис. грн, комунальні послуги та енергоносії – 5 769,7 тис. грн),

---

[10]Щодо оплати послуг з поточного ремонту будівель, приміщень на суму 550,5 тис. грн, поточного ремонту та технічного обслуговування обладнання – 584,7 тис. гривень.

[11]Щодо придбання 10 кондиціонерів канального типу – 750,0 тис. грн, 19 кондиціонерів, сплітсистем – 285,0 тис. грн, стелажів для зберігання архівних справ – 199,0 тис. гривень.

[12]Щодо придбання 40 шаф (пенал) для паперів – 72,0 тис. грн, 25 столів письмових – 45,0 тис. грн, 50 крісел робочих (з поворотним пристроєм) – 75,0 тис. грн, 30 шаф для одягу – 63,0 тис. грн, 75 стільців – 52,5 тис. грн, 15 картриджів/тонерів до копіювальних апаратів – 67,5 тис. грн, комплектуючих для комп'ютерної техніки (оперативна пам'ять, жорсткі диски, зарядні пристрої, акумуляторні батареї тощо) – 630,0 тис. гривень.

[13]Щодо оплати послуг з поточного ремонту будівель, приміщень на суму 1 143,3 тис. грн, поточного ремонту та технічного обслуговування обладнання – 830,0 тис. грн, послуг з розроблення офіційного вебсайта АМКУ – 1 000,0 тис. грн, послуг з технічної підтримки офіційного вебсайта АМКУ – 100,0 тис. гривень.

[14]Щодо придбання 10 кондиціонерів канального типу – 750,0 тис. грн, 5 кондиціонерів сплітсистем – 75,0 тис. грн, стелажів для зберігання архівних справ – 199,0 тис. грн, 1 стелажа для зберігання архівних справ – 200,0 тис. грн, 50 ноутбуків – 1 350,0 тис. гривень.

спеціального – 9 588,0 тис. грн, та видатки розвитку – 9 540,1 тис. грн, або 4,3 відс. (загальний фонд).

Таким чином, потребу в коштах за КПКВК 6011010 у 2018 році задоволено на 78,1 відс. загальної потреби, визначеної у бюджетному запиті, у 2019 році на 61,5 відсотка.

Кошторис на 2018 рік центрального апарату АМКУ[15] за КПКВК 6011010 затверджено з обсягом бюджетних призначень на загальну суму 123 592,4 тис. грн, в тому числі за загальним фондом – 112 882,4 тис. грн та спеціальним – 10 710,0 тис. гривень.

Кошториси на 2018 рік 24 територіальних відділень АМКУ[16] за КПКВК 6011010 затверджено із загальним обсягом бюджетних призначень на загальну суму 78 251,1 тис. грн, за загальним фондом – 78 082,9 тис. грн та спеціальним – 168,2 тис. гривень.

У 2018 році до кошторисів центрального апарату АМКУ та його 24 територіальних відділень вносилися зміни в межах затвердженої суми бюджетних призначень за загальним фондом. Також у результаті внесення змін збільшено бюджетні призначення за спеціальним фондом на 1 482,3 тис. гривень[17].

Кошторис на 2019 рік центрального апарату АМКУ[18] за КПКВК 6011010 затверджено з обсягом бюджетних призначень на загальну суму 144 516,7 тис. грн, в тому числі за загальним фондом – 134 928,7 тис. грн та спеціальним – 9 588,0 тис. гривень.

Кошториси на 2019 рік 24 територіальних відділень АМКУ[19] за КПКВК 6011010 затверджено із загальним обсягом бюджетних призначень за загальним фондом на загальну суму 76 000,7 тис. гривень.

У 2019 році до кошторисів центрального апарату АМКУ та його 24 територіальних відділень вносилися зміни в межах затвердженої суми бюджетних призначень за загальним фондом. Також у результаті внесення змін збільшено бюджетні призначення за спеціальним фондом на 2 042,1 тис. гривень[20].

---

[15]Затверджений Головою АМКУ Терентьєвим Ю. О. 16.01.2018 та погоджений Державним секретарем Міністерства фінансів Капінусом Є. В. 22.01.2018.

[16]Затверджені Головою АМКУ Терентьєвим Ю. О.

[17]Видатки на предмети, матеріали, обладнання та інвентар – на 1 230,0 тис. грн, відрядження – 85,5 тис. грн, оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 66,3 тис. грн, інші поточні видатки – 330,2 тис. грн, придбання обладнання і предметів довгострокового користування –323,6 тис. гривень. При цьому на 553,7 тис. грн зменшено видатки на оплату послуг (крім комунальних).

[18]Затверджений Головою АМКУ Терентьєвим Ю. О. 16.01.2019 та погоджений заступником Міністра фінансів Джигиром Ю. А. 21.01.2019.

[19]Затверджені Головою АМКУ Терентьєвим Ю. О.

[20]Видатки на предмети, матеріали, обладнання та інвентар – 548,5 тис. грн, відрядження – 809,7 тис. грн, оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 5,6 тис. грн, інші поточні видатки – 311,3 тис. грн, придбання обладнання і предметів довгострокового користування – 663,7 тис. грн, капітальний ремонт інших об’єктів –120,0 тис. гривень. При цьому на 423,7 тис. грн зменшено видатки на оплату послуг (крім комунальних).

Аудитом встановлено, що **при визначенні потреби та затвердженні видатків загального та спеціального фондів державного бюджету у кошторисах на 2018–2019 роки АМКУ в порушення вимог пункту 22 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228** (далі – Порядок 228)**, під час підготовки проєктів кошторисів не забезпечено включення та затвердження в них видатків, обґрунтованих відповідними розрахунками на суму 2 953,5 тис. грн** (в т. ч. на 2018 рік – 1 304,3 тис. грн, на 2019 рік – 1 649,2 тис. грн)**, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.**

3.2. Стан затвердження та виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 6011010

Паспортом бюджетної програми за КПКВК 6011010 на 2018 рік[21] визначено обсяг бюджетних призначень у сумі 201 843,5 тис. грн (за загальним фондом – 190 965,3 тис. грн, спеціальним фондом – 10 878,2 тис. грн), на 2019 рік[22] – 220 517,4 тис. грн (за загальним фондом – 210 929,4 тис. грн, спеціальним – 9 588,0 тис. гривень).

Стратегічною ціллю головного розпорядника, на досягнення якої спрямовано реалізацію бюджетної програми у 2018–2019 роках, у паспорті визначено протидію зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, неправомірним обмеженням конкуренції та недобросовісній конкуренції, запобігання монополізації та суттєвим обмеженням конкуренції на товарних ринках; здійснення контролю щодо створення конкурентного середовища та захисту конкуренції у сфері публічних закупівель; розгляд органом оскарження скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель; забезпечення проведення моніторингу державної допомоги суб’єктам господарювання, здійснення контролю за допустимістю такої допомоги для конкуренції, спрямованого на забезпечення захисту та розвитку конкуренції, підвищення прозорості функціонування системи державної допомоги та дотримання міжнародних зобов'язань України у сфері державної допомоги.

У 2018 році метою бюджетної програми визначено забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності, сфері публічних закупівель та державної допомоги, у 2019 році – забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та сфері публічних закупівель, виконання функцій органу оскарження публічних закупівель та уповноваженого органу з питань державної допомоги.

Встановлено, що у паспорті бюджетної програми на 2018 рік затверджено 7 напрямів використання бюджетних коштів, на 2019 рік – 5 напрямів.

У 2018 році відповідно до звіту про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 6011010 АМКУ використано 200 561,2 тис. грн,

---

[21]Затверджено спільним наказом АМКУ та Мінфіну від 14.02.2018 № 15/258.

[22]Затверджено наказом АМКУ від 13.02.2019 № 15-ОД.

або 99,4 відс. затверджених у паспорті, в т. ч. загального фонду – 190 300,6 тис. грн (99,7 відс.), спеціального – 10 260,6 тис. грн (94,3 відсотка).

Згідно зі звітом про виконання паспорта за 2018 рік з 41 результативного показника[23], затвердженого у паспорті бюджетної програми, не виконано 18, виконано у повному обсязі 8 та перевиконано 15.

Інформація про виконання паспорта за КПКВК 6011010 у 2018 році в розрізі напрямів використання бюджетних коштів наведена у таблиці 2.

Таблиця 2

Виконання паспорта за КПКВК 6011010 у 2018 році в розрізі напрямів використання бюджетних коштів

тис. грн

№ з/п	Напрями використання бюджетних коштів	Затверджено у паспорті зі змінами			Касові видатки (надані кредити)			Відхилення		
		заг. фонд	спец. фонд	разом	заг. фонд	спец. фонд	разом	заг. фонд	спец. фонд	разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Забезпечення виконання функцій і завдань у сфері конкурентної політики, контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції	183293,9	8212,7	191506,6	182090,3	9245,9	191336,2	-1203,6	1033,2	-170,4
2	Погашення кредиторської заборгованості, зареєстрованої в органах ДКСУ станом на 01.01.2018 (крім АР Крим та м. Севастополь)	15,5		15,5				-15,5		-15,5
3	Створення корпоративної мережі передачі даних Комітету (заходи з інформатизації)	1230,3	965,5	2195,8				-1230,3	-965,5	-2195,8
4	Розвиток Порталу державної допомоги (заходи з інформатизації)		800	800					-800	-800
5	Створення і атестація комплексної системи захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційній системі Комітету (заходи з інформатизації)	1270		1270	1568,2	214,2	1782,4	298,2	214,2	512,4
6	Сплата судового збору	4664,5		4664,5	4348,7	7,4	4356,1	-315,8	7,4	-308,4
7	Впровадження системи відеоконференцій (заходи з інформатизації)	491,1	900	1391,1	2293,4	793,1	3086,5	1802,3	-106,9	1695,4
Всього		190965,3	10878,2	201843,5	190300,6	10260,6	200561,2	-664,7	-617,6	-1282,3

Дані таблиці 2 свідчать, що найбільший обсяг касових видатків здійснено за напрямом «Забезпечення виконання функцій і завдань у сфері конкурентної політики, контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції» – 95,4 відсотка. За трьома напрямами, затвердженими у паспорті

[23]Затрат – 6 показників, продукту – 16, ефективності – 8, якості – 11.

бюджетної програми, відображено невиконання у грошовому еквіваленті, а саме: «Погашення кредиторської заборгованості, зареєстрованої в органах ДКСУ станом на 01.01.2018 (крім АР Крим та м. Севастополь)»[24], «Створення корпоративної мережі передачі даних Комітету (заходи з інформатизації)», «Розвиток Порталу державної допомоги (заходи з інформатизації)».

➢ «Створення корпоративної мережі передачі даних Комітету (заходи з інформатизації)». За цим напрямом касові видатки не здійснювалися.

Законом про державний бюджет на 2018 рік затверджено видатки за КПКВК 6011010, які обґрунтовувалися та обраховувалися АМКУ, і, як наслідок, затверджені паспортом бюджетної програми. За даними звіту про виконання паспорта бюджетної програми за 2018 рік касові видатки у сумі 2 195,0 тис. грн (1230,3 тис. грн. – загальний фонд, 965,5 тис. грн. – спеціальний фонд), **передбачені за цим напрямом, спрямовано <u>на інші</u> напрями**: «Створення і атестація комплексної системи захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційній системі Комітету (заходи з інформатизації)» та «Впровадження системи відеоконференцій (заходи з інформатизації)».

Отже, фактично АМКУ у 2018 році використано 2 195,0 тис. грн на цілі, що не відповідають напряму використання бюджетних коштів, визначеному у паспорті бюджетної програми «Створення корпоративної мережі передачі даних Комітету (заходи з інформатизації)»**, що відповідно до статті 119 Бюджетного кодексу України є нецільовим використанням бюджетних коштів та пункту 24 частини першої статті 116 цього Кодексу – порушенням бюджетного законодавства.**

➢ <u>«Розвиток Порталу державної допомоги (заходи з інформатизації)».</u> Касові видатки за цим напрямом не здійснювалися. Аудитом встановлено, що Комітетом за результатами проведення відкритих торгів з ПрАТ «Центр комп'ютерних технологій «ІнфоПлюс» укладено договір від 30.05.2017 № 38 про закупівлю послуг «Пакети програмного забезпечення для створення документів», код за ДК 021:2015: 483100000-4 (Пакет програмного забезпечення для інформаційних систем Антимонопольного комітету України) на суму 1 780,0 тис. грн, яким передбачалося впровадження інформаційно-аналітичної системи «Реєстр державної допомоги» (далі – ІАС).

Встановлено, що відповідно до наказу Голови Комітету від 22.12.2017 № 135 керівники структурних підрозділів АМКУ повинні забезпечити проведення дослідної експлуатації ІАС. Наказом АМКУ від 26.12.2017 № 137 ІАС введено в промислову експлуатацію, функції з адміністрування покладено на загальний відділ Департаменту організаційної роботи АМКУ, з технічної підтримки – на відділ забезпечення розвитку інформаційних систем Департаменту організаційної роботи АМКУ.

Згідно із наказом Голови Комітету від 15.06.2018 № 62 функції з адміністрування та технічної підтримки ІАС покладено на Департамент

[24]Кредиторська заборгованість в сумі 15,5 тис. грн залишилась непогашеною в зв'язку з перебуванням підприємства-надавача послуг на тимчасово непідконтрольній Україні території

моніторингу і контролю державної допомоги та встановлено, що накази Комітету від 22.12.2017 № 135 і від 26.12.2017 № 137 втратили чинність.

Висновку комплексної системи захисту інформації (далі – КСЗІ) на ІАС у 2018 році не отримано. І тільки 28.12.2018 видано атестат відповідності (зареєстрований в Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України за № 18402), який засвідчує, що КСЗІ ІАС інформаційно-телекомунікаційної системи АМКУ забезпечує захист інформації відповідно до вимог нормативних документів. Згідно з експертним висновком, який є невід'ємною частиною цього атестату, інформаційно-телекомунікаційна система АМКУ забезпечує роботу основних функціональних підсистем, які здійснюють обробку та зберігання інформації, пов'язаної з діяльністю АМКУ, зокрема, реєстру державної допомоги суб'єктам господарювання.

Таким чином, протягом 2018 року інформація оброблялася та використовувалася в ІАС без застосування КСЗІ з підтвердженою відповідністю, як це передбачено статтею 8 Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах».

Нефункціонування протягом 2018 року КСЗІ з підтвердженою відповідністю створило ризики внесення недостовірних відомостей до цього реєстру, оскільки така інформація могла бути скоригована зовнішніми користувачами (підміна чи анулювання інформації тощо).

У 2019 році відповідно до звіту про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 6011010 АМКУ використано 216 678,5 тис. грн, або 98,3 відс. затверджених у паспорті, в т. ч. за загальним фондом – 207 396,3 тис. грн (98,3 відс.), за спеціальним – 9 282,2 тис. грн, (96,8 відс.).

Згідно зі звітом про виконання паспорта за 2019 рік з 34 результативних показників[25], затверджених у паспорті бюджетної програми, не виконано 9, виконано у повному обсязі 6 та перевиконано 19.

Інформація про виконання паспорта за КПКВК 6011010 у 2019 році в розрізі напрямів використання бюджетних коштів наведена у таблиці 3.

Таблиця 3

Виконання паспорта за КПКВК 6011010 у 2019 році в розрізі напрямів використання бюджетних коштів

тис. грн

№ з/п	Напрями використання бюджетних коштів	Затверджено у паспорті із змінами			Касові видатки (надані кредити)			Відхилення		
		заг. фонд	спец. фонд	разом	заг. фонд	спец. фонд	разом	заг. фонд	спец. фонд	разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Забезпечення виконання функцій і завдань у сфері конкурентної політики, контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції	182651,0	9588,0	192239,0	181092,6	9267,8	190360,4	-1558,4	-320,2	-1878,6

[25]Затрат – 6 показників, продукту – 14, ефективності – 6, якості – 8.

№ з/п	Напрями використання бюджетних коштів	Затверджено у паспорті із змінами			Касові видатки (надані кредити)			Відхилення		
		заг. фонд	спец. фонд	разом	заг. фонд	спец. фонд	разом	заг. фонд	спец. фонд	разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2	Сплата судового збору	9119,4		9119,4	8279,3	14,4	8293,7	-840,1	14,4	-825,7
3	Створення і розвиток телекомунікаційних систем, у тому числі корпоративних та локальних обчислювальних мереж, а також засобів інформатизації, призначених для функціонування телекомунікаційних систем (заходи з інформатизації)	17097,0		17097,0	15927,9		15927,9	-1169,1		-1169,1
4	Створення програмно-технічних засобів для забезпечення захисту інформації (Послуги з побудови комплексної системи захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних мережах обласних територіальних відділень (заходи з інформатизації))	1182,0		1182,0	1230,5		1230,5	48,5		48,5
5	Розроблення офіційного вебсайта Антимонопольного комітету України (заходи з інформатизації)	880,0		880,0	866,0		866,0	-14,0		-14,0
Всього		210929,4	9588	220517,4	207396,3	9282,2	216678,5	-3533,1	-305,8	-3838,9

Дані таблиці 3 свідчать, що найбільший обсяг касових видатків здійснено за напрямом «Забезпечення виконання функцій і завдань у сфері конкурентної політики, контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції» – 87,2 відс., найменший за напрямом «Розроблення офіційного вебсайта Антимонопольного комітету України (заходи з інформатизації)» – 0,4 відсотка.

Крім того, встановлено невідповідність результативних показників паспорта бюджетної програми за КПКВК 6011010 на 2018 і 2019 роки та інформації, відображеної у річних звітах АМКУ за ці періоди.

Зокрема, у 2018 році результативний показник продукту щодо кількості поданих органами Комітету позовів до суду становить 313 позовів, а у річному звіті за 2018 рік відображено 324 випадки, що на 11 більше.

У 2019 році результативний показник продукту щодо кількості розглянутих заяв про узгоджені дії становить 1275 проєктів, у річному звіті – 1547 проєктів; кількість позовів щодо стягнення штрафу та пені, поданих органами Комітету до суду, – 300, у звіті – 317 випадків.

Отже, **результативних показників паспорта бюджетної програми протягом 2018–2019 років у повному обсязі не виконано та, як наслідок, не забезпечено досягнення мети бюджетної програми. Вказане свідчить про формальний підхід АМКУ до забезпечення прозорості бюджетного процесу при складанні паспорта бюджетної програми, а також неналежний контроль посадових осіб АМКУ за його виконанням.**

4. АУДИТ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ВИДІЛЕНИХ АМКУ ЗА КПКВК 6011010

Відповідно до звіту про надходження та використання коштів загального фонду державного бюджету (форма 2-д) АМКУ упродовж 2018–2019 років на керівництво та управління у сфері конкурентної політики, контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції спрямовано 397 696,9 тис. грн[26] (99,0 відс.) бюджетних асигнувань.

Інформацію про затверджені та фактичні показники спрямування коштів загального фонду державного бюджету упродовж 2018–2019 років у розрізі видатків за КПКВК 6011010 відображено в таблиці 4.

Таблиця 4

Затверджені та фактичні показники спрямування коштів державного бюджету упродовж 2018–2019 років у розрізі видатків за КПКВК 6011010

тис. грн

Показники	КЕКВ	2018 рік			2019 рік		
		затверджено на рік	касові видатки	пит. вага	затверджено на рік	касові видатки	пит. вага
1	2	3	4	5	6	7	8
Оплата праці	2110	137 210,9	137 210,8	72,1	137 210,9	137 210,8	66,2
Нарахування на оплату праці	2120	29 607,0	29 452,6	15,5	30 167,3	29 720,1	14,3
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	2210	2 839,2	2 838,7	1,5	1 150,0	1 084,4	0,5
Оплата послуг (крім комунальних)	2240	10 243,6	10 208,7	5,4	17 821,9	16 985,4	8,2
Видатки на відрядження	2250	64,4	53,3	0,03	60,0	37,2	0,02
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	2270	3 835,7	3 679,7	1,9	5 797,8	4 281,9	2,1
Інші поточні видатки	2800	4 664,5	4 356,8	2,3	9 181,4	8 537,5	4,1
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	3110	2 500,0	2 500,0	1,3	9 540,1	9 539,0	4,6
Всього видатків		**190 965,3**	**190 300,6**	**100,0**	**210 929,4**	**207 396,3**	**100,0**

Дані таблиці 4 свідчать, що у структурі видатків АМКУ за КПКВК 6011010 найбільшу питому вагу становили видатки на оплату праці з нарахуваннями: у 2018 році – **87,6 відс.** та у 2019 році – **80,5 відс.**;

[26]У т. ч. у 2018 році – 190 300,6 тис. грн (99,7 відс.), у 2019 році – 207 396,3 тис. грн (98,3 відс.).

оплата послуг (крім комунальних) у 2018 році – **5,4 відс.** та у 2019 році – **8,2 відс.**; придбання обладнання і предметів довгострокового користування у 2019 році – **4,6 відс.**; інші поточні видатки у 2018 році – **2,3 відс.** та у 2019 році – **4,1 відсотка**.

Відповідно до звіту про надходження та використання коштів спеціального фонду державного бюджету (форма 4-1д) АМКУ упродовж 2018–2019 років на керівництво та управління у сфері конкурентної політики, контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції спрямовано 19 542,8 тис. грн,[27] або 81,5 відс. затверджених бюджетних асигнувань.

Інформацію про затверджені та фактичні показники надходження та спрямування коштів спеціального фонду державного бюджету упродовж 2018–2019 років за КПКВК 6011010 відображено в таблиці 5.

Таблиця 5

Затверджені та фактичні показники надходження та спрямування коштів спеціального фонду державного бюджету упродовж 2018–2019 років за КПКВК 6011010

тис. грн

Показники	2018 рік			2019 рік		
	затверджено на рік	надійшло коштів	касові видатки	затверджено на рік	надійшло коштів	касові видатки
Надходження	**12 360,5**	**11 150,6**	**X**	**11 630,1**	**12 318,2**	**X**
За послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю	11 288,3	10 847,2	X	9 843,0	12 003,1	X
Від додаткової (господарської) діяльності				1,7	1,7	X
Від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна)	287,0	303,4	X	305,7	313,5	X
Фінансування	785,2	X	X	1 479,7	X	X
Видатки	**12 360,5**	**X**	**10 260,6**	**11 630,1**	**X**	**9 282,2**
Поточні видатки	12 036,9	X	9 937,1	10 846,4	X	8 652,7
Капітальні видатки	323,6		323,5	783,7		629,5

Дані таблиці 5 свідчать, що найбільші надходження до спеціального фонду у 2018–2019 роках були за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю: у 2018 році – 10 847,2 тис. грн, або 97,3 відс. загального обсягу надходжень, у 2019 році – 12 003,1 тис. грн, або 97,4 відсотка.

Відповідно до звіту про заборгованість за бюджетними коштами у 2018–2019 роках (форма № 7д) дебіторська заборгованість за КПКВК 6011010

[27]У т. ч. у 2018 році – 10 260,6 тис. грн (83,0 відс.), у 2019 році – 9 282,2 тис. грн (79,8 відс.).

на 01.01.2018 за видатками загального фонду державного бюджету становила 2,9 тис. грн, на 01.01.2019 – 0,6 тис. грн, на 01.01.2020 – 52,4 тис. гривень.

Кредиторська заборгованість за КПКВК 6011010 на 01.01.2018 за видатками загального фонду державного бюджету становила 40,4 тис. грн, на 01.01.2019 – 40,4 тис. грн, на 01.01.2020 – 193,0 тис. гривень.

Аудитом встановлено, що протягом 2018–2019 років за даними річної бюджетної та фінансової звітності АМКУ **загальна сума невикористаних і, як наслідок, повернутих до державного бюджету коштів загального фонду становила 4 197,8 тис. грн** (в т. ч. у 2018 році – 664,7 тис. грн та у 2019 році – 3 533,1 тис. грн)**, що є свідченням неефективного управління бюджетними коштами.**

4.1. Аудит використання коштів на оплату праці працівників АМКУ

Протягом 2018–2019 років за загальним фондом на оплату праці АМКУ за КПКВК 6011010 спрямовано 333 594,3 тис. грн бюджетних коштів, а саме:

у 2018 році за КЕКВ 2110 на загальну суму 137 210,8 тис. грн, за КЕКВ 2120 – 29 607,0 тис. гривень. Касові видатки за КЕКВ 2110 – 137 210,8 тис. грн, за КЕКВ 2120 – 29 452,6 тис. гривень;

у 2019 році за КЕКВ 2110 на загальну суму 137 210,9 тис. грн, за КЕКВ 2120 – 30 167,3 тис. гривень. Касові видатки за КЕКВ 2110 – 137 210,9 тис. грн, за КЕКВ 2120 – 29 720,1 тис. гривень.

Відповідно до абзаців дванадцятого та тринадцятого частини шостої статті 9 Закону 3659 структура[28] та штатний розпис АМКУ[29]затверджуються

[28]Структуру центрального апарату Комітету затверджено наказами АМКУ від 14.11.2017 № 1008-ВК, від 28.12.2018 № 1181-В, від 14.05.2019 № 585-ВК, від 23.07.2019 № 875-ВК, від 13.11.2019 № 1290-ВК.

[29]Штатний розпис апарату Комітету на 2018 рік затверджено Головою Комітету Терентьєвим Ю. О. (без дати), погоджено 12.02.2018 Державним секретарем Міністерства фінансів України – керівником апарату Капінусом Є. В. та введено в дію наказом АМКУ від 12.02.2018 № 150-ВК з 01.01.2018 (штатна чисельність працівників апарату 318 шт. одиниць).

Відповідно до наказу АМКУ від 08.05.2018 № 410-ВК з 08.05.2018 введено в дію штатний розпис апарату Комітету на 2018 рік (штатна чисельність 318 шт.од.), який 13.04.2018 затверджено Головою Комітету Терентьєвим Ю. О., погоджено 07.05.2018 Державним секретарем Міністерства фінансів України – керівником апарату Капінусом Є. В.

Штатний розпис апарату Комітету на 2019 рік затверджено Головою Комітету Терентьєвим Ю. О. (без дати), погоджено 22.02.2019 заступником Міністра фінансів України Джигиром Ю. А. та введено в дію наказом Комітету від 25.02.2019 № 209-ВК з 01.01.2019, (штатна чисельність працівників апарату 333 шт. одиниці).

Наказом Комітету від 23.05.2019 № 630-ВК з 23.05.2019 введено в дію новий штатний розпис на 2019 рік із штатною чисельністю працівників апарату Комітету в кількості 333 шт. од., який затверджено Головою Комітету Терентьєвим Ю. О. (без дати), погоджено 21.05.2019 заступником Міністра фінансів України Джигиром Ю. А.

Наказом Комітету від 21.11.2019 № 1333-ВК з 21.11.2019 введено в дію штатний розпис апарату Комітету на 2019 рік, затверджений Головою Комітету Терентьєвим Ю. О. (без дати), погоджений 20.11.2019 Державним секретарем Ващенком К. О.

Головою АМКУ. Аудитом встановлено, що штатний розпис центрального апарату АМКУ на 2018–2019 роки затверджувався Головою Комітету Терентьєвим Ю.О. без зазначення дати.

Незазначення дати затвердження цих штатних розписів АМКУ є порушенням вимог абзацу другого пункту 38 Порядку 228.

Структуру фонду оплати праці АМКУ у 2018–2019 роках наведено у таблиці 6.

Таблиця 6

Структура фонду оплати праці працівників АМКУ у 2018–2019 роках

тис. грн

Структура ФОП	2018 рік			2019 рік		
	план на 01.01.2018	план зі змінами	касові видатки	план на 01.01.2019	план зі змінами	касові видатки
1	2	3	4	5	6	7
1.**Посадові оклади**	**58 605,2**	**58 605,2**	**40 946,6**	**64 120,2**	**64 120,2**	**44 368,4**
Доплати та надбавки обов'язкового характеру	**19 124,6**	**19 124,6**	**13 137,8**	**23 938,1**	**23 938,1**	**14 502,3**
2.Надбавка за ранг	3 076,8	3 076,8	2 069,6	3 156,7	3 156,7	2 260,6
3.Надбавка за вислугу років	16 047,8	16 047,8	11 068,2	20 781,4	20 781,4	12 241,8
Надбавки та доплати, що мають стимулюючий характер	**44 275,9**	**44 275,9**	**52 250,9**	**35 844,4**	**35 844,4**	**47 320,7**
4.Надбавка за інтенсивність праці (роботу з секретними документами)	1 750,9	1 750,9	24 929,2	21 830,7	21 830,7	37 251,5
5. Надбавка за виконання особливо важливої роботи	472,8	472,8	329,4	511,6	511,6	491,5
6. Премія	42 052,3	42 052,3	26 992,3	13 502,0	13 502,0	9 577,7
Інші види виплат	**15 205,2**	**15 205,2**	**30 875,5**	**13 308,2**	**13 308,2**	**31 019,4**
7. Лікарняні установи	0,0	0,0	1 005,8	0,0	0,0	1 243,9
8. Відпустки	68,5	68,5	13 047,5	81,7	81,7	14 040,1
9. Компенсація	4 702,2	4 702,2	4 912,2	4 116,8	4 116,8	4 901,5
10. Грошова допомога до відпустки, матеріальна допомога на оздоровлення	9 625,1	9 625,1	8 521,4	7 589,5	7 589,5	7 566,4
11. Матеріальна допомога на вирішення соціально-побутових питань	740,5	740,5	1 723,4	1 363,5	1 363,5	1 680,1
12. Зарплата за дні відрядження	0,0	0,0	237,7	53,0	53,0	224,6
13. Індексація	0,0	0,0	292,6	68,9	68,9	285,4
14. Інші виплати	69,0	69,0	419,8	15,6	15,6	247,9
15. Винагорода за договорами цивільно – правового характеру	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	232,0
16. Доплата за виконання	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	322,9

Наказом Комітету від 02.08.2019 № 915-ВК з 02.08.2019 введено в дію штатний розпис апарату Комітету на 2019 рік, затверджений Головою Комітету Терентьєвим Ю.О. (без дати), погоджений 30.07.2019 заступником Міністра фінансів України Джигиром Ю. А.

Структура ФОП	2018 рік			2019 рік		
	план на 01.01.2018	план зі змінами	касові видатки	план на 01.01.2019	план зі змінами	касові видатки
1	2	3	4	5	6	7
обов'язків тимчасово відсутнього працівника						
17. Доплата за роботу, яка передбачає доступ до державної таємниці	0,0	0,0	87,7	19,2	19,2	128,0
18. Вихідна допомога	0,0	0,0	105,1	0,0	0,0	146,6
Разом ФОП за рахунок коштів установи	**137 210,9**	**137 210,9**	**137 210,8**	**137 210,9**	**137 210,9**	**137 210,8**
Лікарняні (більше 5 дн.)	0,0	0,0	2 397,7	0,0	0,0	2 857,7
ЧАЕС відпустка	0,0	0,0	0,0	55 143,7	55 143,7	1 232,2
ЧАЕС вихідна допомога	0,0	0,0	28,5	12 131,6	12 138,7	11 734,0
Нарахування на заробітну плату	**30 186,4**	**29 607,0**	**29 450,7**	**30 186,4**	**30 167,4**	**29 407,1**

Дані таблиці 6 свідчать, що в структурі фонду оплати праці АМКУ питома вага посадового окладу (касові видатки) становила 29,8 відс. сумарного фонду оплати праці на 2018 рік (137 210,8 тис. грн), або 40 946,6 тис. грн; надбавки обов'язкового характеру – 9,6 відс., або 13 137,8 тис. грн; надбавки та доплати, що мають стимулюючий характер, – 38,1 відс., або 52 250,9 тис. грн (в т. ч. надбавка за інтенсивність праці – 18,2 відс., або 24 929,2 тис. грн, надбавка за виконання особливо важливої роботи – 0,2 відс., або 329,4 тис. грн, премія – 19,7 відс., або 26 992,3 тис. грн); інші види виплат – 22,5 відс., або 30 875,5 тис. гривень.

Подібно в структурі фонду оплати праці на 2019 рік питома вага посадового окладу (касові видатки) становила 32,3 відс. сумарного фонду оплати праці (137 210,8 тис. грн), або 44 368,4 тис. грн; надбавки обов'язкового характеру – 10,6 відс., або 14 502,3 тис. грн; надбавки та доплати, що мають стимулюючий характер, – 34,5 відс., або 47 320,7 тис. грн (в т. ч. надбавка за інтенсивність праці – 27,1 відс., або 37 251,5 тис. грн, надбавка за виконання особливо важливої роботи – 0,4 відс., або 491,5 тис. грн, премія – 7,0 відс., або 9 577,7 тис. грн); інші види виплат – 22,6 відс., або 31 019,4 тис. гривень.

Порівняльним аналізом структури фонду оплати праці у 2018 та 2019 роках встановлено, що фактично шляхом перерозподілу запланованих коштів на виплату посадових окладів та доплат і надбавок обов'язкового характеру (надбавки за ранг та вислугу років) за наявності вакансій кошти перерозподілялись на збільшення виплат співробітникам надбавок і доплат, що мають стимулюючий характер (преміювання, надбавка за інтенсивність праці, виплата матеріальної допомоги на вирішення соціально-побутових питань тощо).

4.2. Аудит використання коштів за КПКВК 6011010 при здійсненні публічних закупівель

Наказом АМКУ від 26.01.2018 № 5 затверджено Положення про тендерний комітет Антимонопольного комітету України. Наказами АМКУ

від 26.01.2018 № 6 та від 14.06.2018 № 61 затверджувався склад тендерного комітету.

Новий склад тендерного комітету затверджено наказом АМКУ від 30.08.2019 № 75-ОД[30].

Вибірковою перевіркою проведення процедур закупівель у 2018 – 2019 роках встановлено таке.

➢ Згідно із частиною першою статі 20 Закону України від 25.12.2015 № 922-VIII «Про публічні закупівлі»[31] (далі – Закон 922) відкриті торги є основною процедурою закупівлі.

Переговорна процедура закупівлі застосовується замовником як виняток у разі відсутності конкуренції (у тому числі з технічних причин) на відповідному ринку, внаслідок чого договір про закупівлю може бути укладено лише з одним постачальником, за відсутності при цьому альтернативи (пункт 2 частини другої статті 35 Закону 922).

При цьому згідно з частиною третьою статті 11 Закону 922 тендерний комітет або уповноважена особа (особи), зокрема, здійснює вибір процедури закупівлі. Замовнику слід ураховувати, що відповідальність у частині прийнятих рішень і застосування процедур закупівлі несуть члени тендерного комітету (частина друга статті 38 Закону 922).

Так, на засіданні тендерного комітету АМКУ (протокол від 15.02.2018 № 4) прийнято рішення внести зміни до річного плану закупівель на 2018 рік АМКУ, а саме додано закупівлю послуг з прибирання, експлуатації та доглядання за адміністративним будинком за ДК 021:2015-98340000-8 Послуги з тимчасового розміщення (проживання) та офісні послуги на суму 3 356 764,80 грн, вказано переговорну процедуру закупівлі.

У зазначеному протоколі містилося посилання на експертний висновок Українського державно-кооперативного проектно-вишукувального і науково-дослідного об’єднання «УКРНДІАГРОПРОЕКТ»[32] від 08.02.2018 № 132-02/04 про наявність умов для застосування переговорної процедури закупівлі з прибирання, експлуатації та доглядання за адміністративним будинком АМКУ з ДП «Антком» відповідно до пункту 2 частини другої статті 35 Закону 922.

---

[30]Білянський О. І. – начальник Управління конкурентної політики – голова тендерного комітету АМКУ.

[31]У редакції Закону України від 27.01.2018 № 2265-VII «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» та деяких інших законів України щодо здійснення моніторингу закупівель».

[32]Згідно із відомостями з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань Міністерства юстиції України https://usr.minjust.gov.ua/ основний вид економічної діяльності юридичної особи – УКРНДІАГРОПРОЕКТ є КВЕД 71.11 Діяльність у сфері архітектури (основний). Крім того, визначені такі види діяльності: КВЕД 68.10 Купівля та продаж власного нерухомого майна; КВЕД 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна; КВЕД 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг з технічного консультування в цих сферах; КВЕД 77.11 Надання в оренду автомобілів і легкових автотранспортних засобів.

Водночас в експертному висновку УКРНДІАГРОПРОЕКТ зазначалося, зокрема, що ДП «Антком» є балансоутримувачем частини адмінбудівлі та має укладені договори, які щорічно пролонгує з суб'єктами господарювання, про технічне обслуговування ліфтового господарства, оперативно-технічне обслуговування трансформаторної підстанції, що розташована в адмінбудівлі, та вивіз сміття, що були укладені для забезпечення утримання в належному технічному і санітарному стані адмінбудівлі та не можуть передаватися водночас іншим суб'єктам господарювання.

Оскільки зміна надавача комплексу послуг АМКУ з технічних причин є довготривалою та може призвести до збоїв у забезпеченні життєдіяльності АМКУ, УКРНДІАГРОПРОЕКТ вважає, що АМКУ може застосовувати переговорну процедуру відповідно до пункту 2 частини другої статті 35 Закону 922.

Як встановлено аудитом, відповідно до Статуту ДП «Антком»[33] засновником та власником майна ДП «Антком» з експлуатації адміністративного будинку за адресою: вул. Урицького, 45 (вул. М. Василя Липківського, 45), переданого згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.04.2002 № 191-р до сфери управління АМКУ, є держава в особі АМКУ, а отже, ДП «Антком» підпорядковано Комітету.

До складу тендерного комітету (наказ АМКУ від 26.01.2018 № 6) включено заступника начальника відділу господарського та матеріально-технічного забезпечення Департаменту організаційної роботи Комітету Бодрова С. В., який постійно був присутнім на засіданнях тендерного комітету та брав участь у голосуванні щодо обрання переговорної процедури закупівлі та проведення переговорів з ДП «Антком»[34].

При цьому відповідно до пункту 3.21 Положення про відділ господарського та матеріально-технічного забезпечення Департаменту організаційної роботи[35] працівники відділу організовують та забезпечують експлуатацію та підтримання в належному технічному санітарному та протипожежному стані адміністративного будинку Комітету шляхом координації та спрямування діяльності ДП «Антком» з експлуатації адміністративного будинку.

Згідно з пунктом 16 частини першої статті 1 Закону 922 пов'язана особа – особа, яка відповідає будь-якій з таких ознак: юридична особа, яка здійснює контроль над учасником процедури закупівлі або контролюється таким учасником процедури закупівлі, або перебуває під спільним контролем з таким учасником процедури закупівлі.

За результати проведення переговорної процедури **АМКУ з порушенням вимог Закону 922 укладено договір** від 15.03.2018 № 8 **про закупівлю** послуг з прибирання, експлуатації та доглядання за адміністративним будинком за

---

[33]Затверджений Головою Комітету Костусєвим О.О. (додаток 1 до наказу Голови АМКУ від 15.11.2004 № 96, зміни до Статуту затверджено наказом Голови АМКУ від 04.08.2015 № 53)

[34]Протоколи тендерного комітету від 15.02.2018 № 4 та від 22.02.2018 № 5.

[35]Затверджено в. о. керівника апарату АМКУ Гудзенко С. Г. 11.09.2017.

ДК 021:2015-98340000-8 Послуги з тимчасового розміщення (проживання) та офісні послуги **з підприємством, що входить до сфери управління Комітету – ДП «Антком» і є пов'язаною з ним особою. Загальна сума договору – 3 356 764,80 грн** (строк надання послуг – з 02.03.2018 по 31.12.2018).

Відповідно до частини першої статті 10 Закону 922 замовник самостійно та безоплатно через авторизовані електронні майданчики оприлюднює на вебпорталі уповноваженого органу інформацію про закупівлю, зокрема, договір про закупівлю – протягом двох днів з дня його укладення та повідомлення про внесення змін до договору – протягом трьох днів з дня внесення змін.

Аудитом встановлено, що всупереч вимогам абзацу дев'ятого частини першої статті 10 Закону 922 Комітетом не оприлюднено на вебпорталі уповноваженого органу з питань закупівель «Prozorro.gov.ua» повідомлення про внесення змін до договору протягом визначеного терміну. Так, зміни до договору від 15.03.2018 внесено 14.12.2018 (додаткова угода № 1до договору), але повідомлення не оприлюднено.

Крім того, сканована копія додаткової угоди від 15.01.2019 № 4 до договору від 15.03.2018 № 8, оприлюднена на «Prozorro.gov.ua», є неповною: містить лише частину договору. Вказане свідчить про низький рівень кваліфікації фахівців АМКУ. Згідно з абзацом дванадцятим частини першої статті 10 Закону 922 відповідальність за повноту та достовірність інформації, що оприлюднюється на вебпорталі уповноваженого органу, несуть голова та секретар тендерного комітету замовника.

Також у 2018 році АМКУ проведено процедуру відкритих торгів за цим же ДК 021:2015-98340000-8 Послуги з тимчасового розміщення (проживання) та офісні послуги та укладено договір закупівлі з іншим учасником – ТОВ «ФАЙНО ПЛЮС». Зазначене свідчить про ризик проведення необґрунтованої процедури закупівлі та, відповідно, неекономне використання бюджетних коштів.

До аудиту надано акти приймання-передачі послуг до договору від 15.03.2018 № 8 (зі змінами). Встановлено, що усі акти приймання-передачі наданих послуг містили загальну інформацію про послуги, а саме: технічне обслуговування внутрішньо будинкових мереж електропостачання; технічне обслуговування внутрішньо будинкових мереж загального призначення: опалення, водопостачання, каналізацію і зливну; забезпечення безпечної експлуатації адміністративного будинку (утримання в належному стані службових приміщень та приміщень загального користування); забезпечення санітарного стану службових приміщень та приміщень загального користування; забезпечення санітарного стану прилеглої території. **Жодної інформації про зміст та обсяг (деталізації отриманих послуг), одиниці виміру господарської операції (у натуральному та/або вартісному виразі) вказані акти не містили,** що суперечить вимогам пункту 2.4 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Мінфіну від 24.05.1995 № 88, зареєстрованим в Міністерстві юстиції

України 05.06.1995 за № 168/704, та статті 9 Закону України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

- Рішенням тендерного комітету АМКУ (протокол від 01.06.2018 № 18) затверджено тендерну документацію на закупівлю за ДК 021:2015 – 48440000-4 Пакети програмного забезпечення для фінансового аналізу та бухгалтерського обліку (Придбання, впровадження та системний супровід програмного забезпечення з бухгалтерського обліку та фінансування).

Згідно з протоколом засідання тендерного комітету АМКУ від 20.06.2018 № 23 за результатами електронного аукціону тендерну пропозицію ТОВ Науково-виробниче підприємство «ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ» визначено такою, що є найбільш економічно вигідною, та прийнято рішення укласти договір про закупівлю, вартість пропозиції – 1275000,00 гривень. У подальшому з цим товариством укладено договір про закупівлю від 06.07.2018 № 1198 на суму 1275000,00 гривень.

Аудитом встановлено, що всупереч вимогам абзацу десятого частини першої статті 10 Закону 922 АМКУ **не оприлюднено на вебпорталі уповноваженого органу з питань закупівель «Prozorro.gov.ua» звіт** про виконання договору протягом трьох днів з дня закінчення дії договору (до 31.12.2018). Такий звіт оприлюднено лише 15.08.2019.

- Рішенням тендерного комітету АМКУ (протокол від 16.01.2019 № 2) затверджено тендерну документацію на закупівлю за ДК 021:2015 – 79710000-4 Охоронні послуги «Послуги з охорони адміністративного будинку».

Згідно з витягом з протоколу засідання тендерного комітету АМКУ від 08.02.2019 № 7 за результатами електронного аукціону обрано тендерну пропозицію Дочірнього підприємства «Агентство Професійної Безпеки «Атлант», вартість пропозиції – 909 966,24 гривень. У подальшому з цим підприємством укладено договір про закупівлю від 19.02.2019 № 16 на суму 909 966,24 гривні.

Додатковою угодою № 1 від 02.05.2019 внесено зміни до договору про закупівлю від 19.02.2019 № 16.

Аудитом встановлено, що всупереч вимогам абзацу дев’ятого частини першої статті 10 Закону 992 АМКУ **не оприлюднено на вебпорталі уповноваженого органу з питань закупівель «Prozorro.gov.ua» відповідне повідомлення** протягом трьох днів з дня внесення змін. Зміни до договору оприлюднено лише 07.05.2019.

Відповідно до абзацу третього частини другої статті 11 Закону 922 голова тендерного комітету призначається замовником, організовує роботу комітету та несе персональну відповідальність за виконання покладених на комітет функцій.

За вчинення правопорушень, передбачених частиною першою статті 164-14 Кодексу України про адміністративні правопорушення, а саме неоприлюднення та порушення порядку оприлюднення інформації про закупівлі відповідно до вимог законодавства, стосовно голови тендерного комітету Білянського О. І. складено адміністративний протокол від 09.06.2020.

Таким чином, аудитом засвідчено допущення АМКУ у 2018–2019 роках порушень вимог Закону 922 під час здійснення закупівель, які мали системний характер і встановлені як при укладенні, так і виконанні договорів.

Зазначене вказує на неналежну підготовку членів тендерного комітету АМКУ, а також неефективність внутрішнього контролю за використанням бюджетних коштів за КПКВК 6011010.

5. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ АМКУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ, ВИДІЛЕНИХ НА ЇХ ВИКОНАННЯ ЗА КПКВК 6011010

АМКУ на виконання завдань, встановлених статтею 3 Закону 3659, щороку затверджує план роботи, який містить пріоритетні напрями діяльності, заходи та дії.

Планами робіт визначаються відповідальні за виконання дії в межах заходів (державні уповноважені, керівник апарату згідно з розподілом обов’язків та структурні підрозділи Комітету).

Аудитом встановлено, що із 282 дій, передбачених планом роботи апарату Комітету на 2018 рік, в повному обсязі виконано 194 дії, або 68,8 відс., а в 2019 році із запланованих 198 дій – 156, або 78,8 відсотка.

Під час аналізу виконання планів робіт за 2018–2019 роки встановлено, що найнижчий відсоток виконання запланованих дій мають структурні підрозділи Комітету, відповідальні за здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції та дослідження ринків, а саме: **Департамент досліджень і розслідувань ринків паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства; Департамент досліджень і розслідувань ринків виробничої сфери, фармацевтики та рітейлу; Департамент досліджень і розслідувань ринків невиробничої сфери** та **Департамент розслідувань порушень законодавства про захист економічної конкуренції,** основною функцією якого є проведення розслідування за заявами і справами та в інших випадках, передбачених законодавством про захист економічної конкуренції зокрема, під час перегляду відповідних рішень органами Комітету.

- Департаментом досліджень і розслідувань ринків паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства **із запланованих на 2018 рік 19 дій у повному обсязі виконано 12, а в 2019 році із запланованих 14 дій – 12**.

Зокрема, **із 5 запланованих у 2018 році досліджень ринків 3 залишились незавершеними**, а саме: комплексне дослідження ринку природного газу, розпочате в 2017 році, завершення перенесено на 2019 рік; комплексне дослідження на ринках послуг у сфері теплопостачання, розпочате в 2018 році, незважаючи на незавершення, до плану роботи на 2019 рік не включено; попереднє дослідження ринку присадок, що додаються до моторних палив, розпочате в 2017 році, завершення перенесено на 2019 рік.

Крім того, не проведено 2 круглі столи за результатами досліджень ринків, не завершено однієї справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, не розроблено і не затверджено технологічної карти для проведення територіальними відділеннями Комітету дослідження ринків роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами.

Аудитом встановлено, що в 2019 році дослідження ринку природного газу та ринку присадок, що додаються до моторних палив, цим Департаментом також не завершено і перенесено на 2020 рік.

➢ Департаментом досліджень і розслідувань ринків виробничої сфери, фармацевтики та рітейлу **із запланованих на 2018 рік 16 дій у повному обсязі виконано 3, а в 2019 році із запланованих 11 дій – 4**.

У 2018 році **з 7 запланованих досліджень ринків 5 залишились незавершеними,** а саме: дослідження ринків ветеринарних послуг, стану конкуренції на них, виявлення проблемних питань, що можуть негативно впливати на конкуренцію, розпочате в 2018 році, незважаючи на незавершення, до плану роботи на 2019 рік не включено; дослідження ринку яєць курячих, розпочате в 2015 році, завершення перенесено на 2019 рік; дослідження ринку м'яса курячого, розпочате в 2016 році, завершення перенесено на 2019 рік; дослідження стану конкуренції на ринку азотних мінеральних добрив, встановлення регіональних особливостей їх реалізації, розпочате в 2015 році, завершення перенесено на 2019 рік; дослідження з виявлення проблемних питань умов функціонування системи забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, розпочате в 2018 році, до плану роботи на 2019 рік не включено.

Крім того, в 2018 році цим **Департаментом не досягнуто запланованого економічного ефекту від правозастосування, нормотворчої діяльності та надання рекомендацій на рівні 325 млн грн, фактичний економічний ефект становив 20 млн грн;** не завершено розгляду однієї справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції; не завершено 3 перевірки щодо дотримання вимог законодавства про захист економічної конкуренції – аналізу наданих територіальними відділеннями Комітету рекомендацій та прийнятих рішень на ринку хліба та хлібобулочних виробів і на ринку молока незбираного для його подальшої промислової переробки; не завершено аналізу практики формування єдиних підходів для розгляду територіальними відділеннями Комітету питання встановлення органами місцевого самоврядування заборон на продаж алкогольних напоїв.

У 2019 році **із 8 запланованих досліджень ринків 7 не завершено,** а саме: дослідження стану конкуренції на ринку азотних мінеральних добрив; дослідження ринків роздрібної торгівлі будівельно-господарськими товарами через торговельні мережі (сегмент ринку DIY retail), розпочате в 2019 році; дослідження ринків роздрібної торгівлі непродовольчими товарами через торговельні мережі (сегмент ринку Drogerieretail), розпочате в 2019 році; дослідження ринку олії соняшникової, розпочате в 2017 році; дослідження ринку цукру, розпочате в 2017 році; дослідження ринку яєць курячих, розпочате в 2015 році; дослідження ринків роздрібної торгівлі переважно

споживчими товарами повсякденного попиту через торговельні мережі корпоративного типу та закупівлі споживчих товарів торговельними мережами корпоративного типу.

Крім того, в 2019 році цим Департаментом **не досягнуто запланованого економічного ефекту** від правозастосування, нормотворчої діяльності та надання рекомендацій на рівні 325 млн грн, фактичний економічний ефект становив 249,3 млн грн; не надано Голові Комітету пропозицій до проєкту з адвокатування конкуренції та переліку пріоритетних для дослідження галузей.

➢ Департаментом досліджень і розслідувань ринків невиробничої сфери **із запланованих на 2018 рік 38 дій у повному обсязі виконано 22, а в 2019 році із запланованих 20 дій – 9.**

У 2018 році **із 7 запланованих досліджень ринків 5 залишились незавершеними,** а саме: дослідження ринку розповсюдження телеканалами програмних продуктів, розпочате в 2018 році; дослідження ринку послуг з доступу до Інтернету, розпочате в 2018 році; дослідження ринку оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон у частині дій органів влади/організацій/установ щодо встановлення вимог до обладнання і програмного забезпечення, необхідного для виготовлення біометричних паспортів, розпочате в 2017 році; дослідження ринків проведення судових та інших експертиз у частині відповідності вимогам законодавства про захист економічної конкуренції порядку визначення установ, що проводять експертизи, та порядку проведення відповідних експертиз, розпочате в 2017 році; дослідження ринку послуг розміщення зовнішньої реклами, розпочате в 2017 році.

Крім того, в 2018 році цим Департаментом **не завершено 6 справ** про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, 4 документальні перевірки щодо дотримання законодавства про захист економічної конкуренції та дослідження впливу Митного реєстру об’єктів права інтелектуальної власності на ринки оптової та роздрібної торгівлі споживчими товарами, в тому числі через мережу Інтернет, розпочате в 2017 році.

У 2019 році **не завершено жодного дослідження, а саме: дослідження** ринку туристичних послуг, розпочате в 2019 році; ринку охоронних послуг, розпочате в 2019 році; банківських послуг у контексті порушення принципу конкурентного нейтралітету зі сторони держави, розпочате в 2019 році; дій органів влади та органів місцевого самоврядування щодо допуску суб'єктів господарювання на ринки перевезення пасажирів автомобільним транспортом на міських, приміських, міжміських (внутрішньообласних) маршрутах загального користування, розпочате в 2019 році; ринку послуг з організації виплати фізичним особам в Україні переказаної із-за кордону іноземної валюти за терміновими переказами без відкриття банківського рахунку (неторговельні операції); ринку кінопродукції (виробництва, дистрибуції та демонстрації); ринку розповсюдження телеканалами програмних продуктів, розпочате в 2018 році; ринку послуг з передавання та приймання інформації голосом

(голосової телефонії), розпочате в 2018 році; ринку надання контент-послуг, розпочате в 2018 році.

Крім того, в 2019 році цим Департаментом **не досягнуто запланованого економічного ефекту** від правозастосування, нормотворчої діяльності та надання рекомендацій на рівні 635 млн грн, фактичний економічний ефект становив 362,2 млн гривень; не завершено 2 справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції; не виділено пріоритетних галузей, окремих ринків на них та суміжних ринків для системного виявлення проблематики, запобігання та припинення порушень на них.

➢ Департаментом розслідувань порушень законодавства про захист економічної конкуренції із запланованої на 2018 рік **41 дії не виконано 27**.

У 2018 році Департаментом **не завершено розгляду 26 справ** про порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Крім того, Комітетом не схвалено підготовленого Департаментом проєкту Методичних підходів до проведення розслідувань антиконкурентних узгоджених дій учасників конкурсних процедур закупівель.

Відповідно до плану роботи на 2019 рік на цей Департамент **покладено виконання 39 заходів, з яких 11 залишились невиконаними.**

Департаментом у 2019 році **не завершено розгляду 10 справ** про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та не досягнуто запланованого економічного ефекту від правозастосування, нормотворчої діяльності та надання рекомендацій на рівні 635,0 млн грн, фактичний економічний ефект становить 486,0 млн гривень.

Таким чином, у 2018–2019 роках цим Департаментом **забезпечено виконання покладених планом роботи завдань на рівні 53 відсотків; із запланованих 80 дій фактично виконано 42,** не **завершено розгляду 36 справ** про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Аудитом встановлено, що в 2018–2019 роках Департаментом досліджень і розслідувань ринків паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства, Департаментом досліджень і розслідувань ринків виробничої сфери, фармацевтики та рітейлу, Департаментом досліджень і розслідувань ринків невиробничої сфери та Департаментом розслідувань порушень законодавства про захист економічної конкуренціїі **з 198 дій, передбачених планами роботи АМКУ, не виконано 94, або 47,5 відсотка.** Крім того, цими структурними підрозділами у 2018 році не забезпечено виконання майже половини (18 з 41), а у 2019 році – четвертої частини (9 з 34) показників паспорта бюджетної програми, які безпосередньо стосувалися виконання покладених на них завдань.

Отже, протягом 2018–2019 років діяльність вказаних структурних підрозділів була недостатньо ефективною в частині виконання планів роботи та показників паспорта бюджетної програми.

Незважаючи на це, в 2018–2019 роках працівникам цих департаментів нараховувались надбавки за інтенсивність праці та премії (таблиця 7).

Таблиця 7

Інформація щодо нарахування у 2018–2019 роках працівникам департаментів АМКУ надбавки за інтенсивність праці та премії

Назва департаменту	Рік	Нараховано, тис. грн				
		Всього	в т.ч.:			
			оплата по окладу	надбавка за інтенсивність праці	премія	премія (щорічне оцінювання)
Департамент досліджень і розслідувань ринків паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства	2018	5 590,4	1 632,2	1 517,5	807,5	31,4
	2019	5 947,3	1 962,4	2 102,1	170,2	14,9
Департамент досліджень і розслідувань ринків виробничої сфери, фармацевтики та рітейлу	2018	5 427,1	1 555,7	1 561,2	676,8	19,8
	2019	6 563,9	1 943,4	2 208,6	209,1	49,3
Департамент досліджень і розслідувань ринків невиробничої сфери	2018	5 757,2	1 625,7	1 562,7	807,1	8,9
	2019	7 484,8	2 082,9	2 417,5	230,6	26,0
Департамент розслідувань порушень законодавства про захист економічної конкуренції	2018	7 484,0	1 968,0	1 911,9	1 216,5	30,0
	2019	6 817,2	2 094,3	2 406,1	202,7	21,0
Всього	2018	24 258,7	6 781,6	6 553,2	3 507,9	90,1
	2019	26 813,2	8 083,0	9 134,2	812,6	111,1

Дані таблиці 7 свідчать, що у 2018–2019 роках 4 структурним підрозділам АМКУ нараховано надбавки за інтенсивність праці у загальній сумі 15 687,4 тис. грн, в т. ч. у 2018 році – 6 553,1 тис. грн, у 2019 році – 9 134,2 тис. грн, та премії у загальній сумі 4 320,5 тис. грн, в т. ч. у 2018 році – 3 507,9 тис. грн, у 2019 році – 812,6 тис. гривень.

Протягом 2018–2019 років 4 структурним підрозділам АМКУ фактично без належного виконання заходів планів роботи та показників паспорта бюджетної програми нараховано надбавки за інтенсивність праці та премії у загальній сумі 20 008,0 тис. грн, в т. ч. у 2018 році – 10 061,1 тис. грн; у 2019 році – 9 946,9 тис. грн, що є непродуктивним використанням бюджетних коштів.

6. АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА КПКВК 6011020

6.1. Нормативно-правові та організаційні засади діяльності Центру комплексних досліджень з питань антимонопольної політики

Частиною першою статті 26 Закону 3659 передбачено, що для підготовки рекомендацій з питань організації та діяльності АМКУ, методології і методики здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, розробки пропозицій щодо його застосування та удосконалення, а також з інших питань Комітет створює дорадчі органи, проводить техніко-

економічні та наукові дослідження, залучає експертів та консультантів, готує кадри за спеціальними програмами.

Відповідно до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 13.05.1996 № 507 (далі – Постанова 507) створено Центр комплексних досліджень з питань антимонопольної політики, який віднесено до сфери управління АМКУ.

Пунктом 2 Постанови 507 визначено основні завдання Центру[36].

Розпорядженням АМКУ від 27.09.2016 № 21-рп затверджено положення про Центр, відповідно до якого Центр є державною неприбутковою установою, юридичною особою, яка має самостійний баланс, відокремлене майно, рахунки у територіальних органах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, та установах банків, печатку зі своїм найменуванням.

Центр є державною установою, що належить до сфери управління АМКУ.

Положенням про Центр визначено основні завдання установи, які подібні встановленим у Постанові 507.

Центр очолює директор, який призначається на посаду та звільняється з посади Головою Комітету, працює на контрактній основі та несе відповідальність за діяльність Центру. Одна і та ж особа не може бути директором Центру більш як два строки. Директор Центру у своїй діяльності підзвітний Голові Комітету, виконує його доручення (пункти 4.1 та 4.2 Положення про Центр).

Пунктом 6.2 Положення про Центр визначено, що установа звітує перед Комітетом про використання бюджетних коштів на виконання щорічного тематичного плану науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (далі – НДДКР).

Закон України від 26.11.2015 № 848 «Про наукову і науково-технічну діяльність» (далі – Закон 848) визначає правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку у сфері наукової і науково-технічної діяльності, створює умови для провадження наукової і науково-технічної діяльності, задоволення потреб суспільства і держави у технологічному розвитку шляхом взаємодії освіти, науки, бізнесу та влади.

Відповідно до частини першої статті 2 Закону 848 метою цього Закону є врегулювання відносин, пов’язаних з провадженням наукової і науково-

---

[36]Проведення наукових досліджень з питань реалізації антимонопольної політики на загальнодержавному та регіональних рівнях; вивчення соціально-економічних наслідків реалізації антимонопольної політики в Україні та за її межами; організація моніторингових досліджень і прогнозування розвитку процесів демонополізації економіки і розвитку конкуренції; розроблення проєктів нормативних актів та матеріалів для забезпечення реалізації антимонопольної політики; підготовка і впровадження організаційно-технічного та програмного забезпечення реалізації завдань Державної програми демонополізації економіки і розвитку конкуренції; виконання наукових і методичних розробок на замовлення Комітету, Міністерства економіки, інших міністерств і відомств; організація та проведення конференцій, симпозіумів, постійно діючих семінарів-виставок з питань антимонопольної політики; організація навчання кадрів за спеціальними програмами; інформування громадськості про хід реалізації завдань антимонопольної політики.

технічної діяльності, та створення умов для підвищення ефективності наукових досліджень і використання їх результатів для забезпечення розвитку всіх сфер суспільного життя.

Статтею 10 Закону 848 встановлено умови діяльності вченої (наукова, науково-технічна, технічна) ради наукової установи. Зокрема, вчена (наукова, науково-технічна, технічна) рада наукової установи є колегіальним органом управління науковою і науково-технічною діяльністю наукової установи, який виконує консультативно-дорадчі функції. Частиною третьою статті 10 Закону 848 визначені питання, які належать до виключної компетенції вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради наукової установи[37].

Аудитом встановлено, що відповідно до вимог статті 10 Закону 848 у Центрі діє наукова рада, функції та склад якої визначені у п. 4.4 розділу IV «Порядок контролю виконання НДДКР» Положення про порядок планування, фінансування та контролю виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт у сфері конкурентної політики і права, затвердженого розпорядженням АМКУ від 03.04.2013 № 269-р (далі – розпорядження 269). Водночас розпорядження 269 у частині визначення виключної компетенції наукової ради наукової установи не узгоджується зі статтею 10 Закону 848.

Згідно з частиною першою статті 11 Закону 848 **з метою визначення ефективності діяльності** наукових установ проводиться їх **державна атестація**. Для наукових установ державної та комунальної форм власності, а також наукових установ, у статутних капіталах яких є частка, що належить державі, державна атестація проводиться в обов’язковому порядку не рідше одного разу на п’ять років, для новоутворених – не пізніш як через три роки після утворення. Порядок проведення державної атестації наукових установ розробляється відповідно до цього Закону і затверджується Кабінетом Міністрів України[38].

---

[37]Зокрема, визначення стратегії розвитку наукової установи та перспективних напрямів наукової і науково-технічної діяльності; проведення наукової і науково-технічної оцінки тематики та результатів науково-дослідних робіт; затвердження поточних (щорічних) планів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок; присвоєння працівникам наукової установи вчених звань професора та старшого дослідника і подання відповідних рішень на затвердження до атестаційної колегії центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, порушення клопотання про присвоєння почесних звань; затвердження річних звітів про діяльність наукової установи та фінансових планів наукової установи тощо.

[38] Постановою Кабінету Міністрів України від 19.07.2017 № 540 затверджено Порядок проведення державної атестації наукових установ (далі – Порядок 540). У пункті 2 вказаної постанови доручено Міністерству освіти і науки, центральним органам виконавчої влади, Національній академії наук, національним галузевим академіям наук, іншим органам, до сфери управління яких належать (у віданні яких перебувають) наукові установи, забезпечувати, починаючи з 2017 року, проведення державної атестації наукових установ відповідно до Порядку 540.

Результати державної атестації наукових установ використовуються органами, до сфери управління (відання) яких належать наукові установи, під час:

1) планування обсягу видатків державного бюджету для забезпечення діяльності таких наукових установ;

2) формування тематики наукових досліджень та науково-технічних розробок таких наукових установ;

3) розгляду питання продовження (дострокового розірвання) контракту з керівником наукової установи;

4) розгляду питання щодо реорганізації, ліквідації наукової установи (частина третя статті 11 Закону 848).

Як встановлено аудитом, на сьогодні у Центрі не проведено обов'язкової державної атестації[39], передбаченої статтею 11 Закону 848. Як наслідок, оцінити ефективність діяльності Центру протягом періоду, що підлягав аудиту, не є можливим.

Частиною першою статті 12 Закону 848 визначено, що для надання державної підтримки науковим установам незалежно від форми власності, діяльність яких має важливе значення для науки, економіки та виробництва, створюється Державний реєстр наукових установ, яким надається підтримка держави.

На сьогодні до **Державного реєстру наукових установ**, яким надається підтримка держави, розміщеного на сайті Міністерства освіти і науки України http://rni.mon.gov.ua/public/rni, **Центр не внесено**.

Частиною другою статті 45 Закону 848 передбачено, що держава забезпечує, зокрема, фінансування та матеріальне забезпечення фундаментальних та прикладних досліджень.

Фінансове забезпечення наукової і науково-технічної діяльності в Україні здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, коштів установ, організацій та підприємств, вітчизняних та іноземних замовників робіт, грантів, інших джерел, не заборонених законом. Одним з основних інструментів реалізації державної політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності є бюджетне фінансування. Бюджетне фінансування наукової і науково-технічної діяльності здійснюється за рахунок коштів державного бюджету. Обсяг коштів державного бюджету, що спрямовується на наукову і науково-технічну діяльність, щорічно визначається у законі про державний бюджет як частка валового внутрішнього продукту (у відсотках) (частина перша статті 48 Закону 848).

Відповідно до частини третьої статті 48 Закону 848 бюджетне фінансування наукової та (або) науково-технічної діяльності за рахунок коштів загального фонду державного бюджету спрямовується на забезпечення основної діяльності державних наукових установ, що фінансуються за рахунок

[39]Під час проведення аудиту АМКУ листом від 29.05.2020 №200-29.1/01-775 повідомив Міністерство фінансів України про державну атестацію Центру лише у листопаді 2021 року.

коштів державного бюджету, та наукових досліджень університетів, академій, інститутів; виконання окремих наукових і науково-технічних програм, проєктів та надання грантів.

Фінансування головним розпорядником бюджетних коштів – АМКУ – окремих наукових і науково-технічних програм та проєктів, виконавцями яких є установи, що належать до сфери його управління, а також надання їм грантів здійснюються у затвердженому ним порядку.

Отже, **необхідно обов'язково провести державну атестацію Центру, узгодити розпорядження 269 з вимогами Закону 848 щодо визначення виключної компетенції наукової ради.**

6.2. Стан планування коштів державного бюджету за КПКВК 6011020

Видатки за бюджетною програмою «Прикладні розробки у сфері конкурентної політики та права» у 2018 році та «Прикладні наукові дослідження у сфері конкурентної політики та права» у 2019 році здійснювалися Центром у межах коштів, затверджених у державному бюджеті за КПКВК 6011020.

Потребу в коштах державного бюджету за КПКВК 6011020 та додаткову потребу у бюджетних коштах загального фонду, які не враховані у граничному обсязі, що визначені в бюджетних запитах на 2018–2019 роки, наведено у таблиці 8.

Таблиця 8

Потреба в коштах державного бюджету за КПКВК 6011020 та додаткова потреба у бюджетних коштах загального фонду, які не враховані у граничному обсязі, що визначені в бюджетних запитах на 2018 – 2019 роки

тис. грн

Потреба	2018 рік	2019 рік
Визначена в бюджетному запиті	3 700,0	2 673,8
в т. ч.:		
обсяг видатків, врахований у граничному обсязі	1 315,8	1 441,2
додаткова потреба	2 384,2	1 232,6

Надходження та видатки спеціального фонду у бюджетному запиті на 2018–2019 роки передбачені у сумі 10,0 тис. гривень.

Законами України від 07.12.2017 № 2246 «Про Державний бюджет України на 2018 рік», від 23.11.2018 № 2629 «Про Державний бюджет України на 2019 рік» АМКУ як головному розпорядникові бюджетних коштів, затверджено бюджетних призначень за КПКВК 6011020:

у 2018 році в загальному обсязі 1325,8 тис. грн, з них видатки загального фонду – 1315,8 тис. грн та спеціального – 10,0 тис. грн;

у 2019 році в загальному обсязі 1451,2 тис. грн, з них видатки загального фонду – 1441,2 тис. грн та спеціального – 10,0 тис. гривень.

Кошториси Центру за КПКВК 6011020 затверджено на 2018 рік[40] з обсягом бюджетних призначень за загальним фондом у сумі 1315,8 тис. грн; на

[40]Затверджено Головою АМКУ Терентьєвим Ю. О. 30.01.2018.

2019 рік[41] – 1441,2 тис. гривень. У 2018–2019 роках до кошторису вносилися зміни в межах затвердженої суми бюджетних призначень за загальним фондом.

Таким чином, **потребу в коштах за КПКВК 6011020 у 2018 році задоволено на 35,6 відс. загальної потреби, визначеної у бюджетному запиті, у 2019 році – на 54,0 відсотка**.

6.3. Стан затвердження та виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 6011020

Паспортом бюджетної програми за КПКВК 6011020 на 2018 рік[42] визначено обсяг бюджетних призначень у сумі 1325,8 тис. грн (за загальним фондом – 1315,8 тис. грн та спеціальним – 10,0 тис. грн), на 2019 рік[43] – 1451, 2 тис. грн (за загальним – 1441,2 тис. грн та спеціальним – 10,0 тис. грн).

Стратегічною ціллю та цілями державної політики головного розпорядника (АМКУ), на досягнення яких спрямовано реалізацію бюджетної програми у 2018 – 2019 роках, паспортом визначено формування та реалізацію конкурентної політики в частині методичного забезпечення застосування законодавства про захист економічної конкуренції.

У 2018–2019 роках метою бюджетної програми визначено наукове забезпечення положень та механізмів, що впроваджуватимуться для реалізації законодавства про захист економічної конкуренції.

Напрям використання бюджетних коштів – виконання прикладних наукових досліджень та розробок у сфері конкурентної політики та права, затверджений у паспорті бюджетної програми на 2018–2019 роки, залишився незмінним.

У 2018 згідно зі звітом про виконання паспорта бюджетної програми видатки за КПКВК 6011020 становили 1343,2 тис. грн, або 102,1 відс. затверджених у паспорті бюджетної програми, в т. ч. загального фонду – 1315,8 тис. грн, або 100 відс., та спеціального – 27,4 тис. грн, або 274 відсотка.

З 11 затверджених результативних показників 5 не виконано, зокрема: показники затрат – середньорічна чисельність ставок (виконано 11 при запланованих 21), кількість дослідників (виконано 6 при запланованих 15). Плановий показник щодо здійснення 3 наукових досліджень та розробок виконано у повному обсязі.

Довідково. *Згідно з пояснювальною запискою до звіту про виконання паспорта бюджетної програми за 2018 рік, відхилення фактичної чисельності працюючих від запланованого показника (найбільший рівень – дослідники) зумовлено плинністю кадрів, пов'язаною з низьким рівнем оплати праці.*

У 2019 році згідно зі звітом про виконання паспорта бюджетної програми видатки за КПКВК 6011020 становили 1438,3 тис. грн, або 99,8 відс. затверджених у паспорті бюджетної програми (загальний фонд).

---

[41]Затверджено Головою АМКУ Терентьєвим Ю. О. 17.01.2019.

[42]Затверджено спільним наказом АМКУ та Мінфіну від 30.01.2018 № 8/61.

[43]Затверджено наказом АМКУ від 13.02.2019 № 16-ОД.

З 11 результативних показників, затверджених у паспорті бюджетної програми, 6 не виконано, зокрема: показники затрат – середньорічна чисельність ставок (виконано 7 при запланованих 18), кількість дослідників (виконано 5 при запланованих 12), кількість техніків (виконано 1 при запланованих 2). Плановий показник щодо здійснення 3 наукових досліджень та розробок виконано у повному обсязі.

Довідково. *Згідно з пояснювальною запискою до звіту про виконання паспорта бюджетної програми за 2019 рік, відхилення між касовими видатками та плановими показниками у сумі 2,9 тис. грн виникло за загальним та спеціальними фондами державного бюджету і зумовлено економією щодо відшкодування вартості спожитих у 2019 році комунальних послуг та енергоносіїв. Кошти спеціального фонду не витрачалися.*

Відхилення фактичної чисельності працюючих від запланованого показника (найбільший рівень – дослідники) пов'язано з плинністю кадрів через низький рівень оплати праці, що має негативний вплив на мотивацію для залучення фахівців.

При цьому аудитом встановлено, що фактична чисельність наукових працівників, які працювали протягом 2018–2019 років у Центрі, становила 4 особи, решта 5 – інші працівники. Вказане не відповідає вимогам статті 4 Закону 848.

6.4. Аудит використання коштів державного бюджету, виділених Центру комплексних досліджень з питань антимонопольної політики за КПКВК 6011020

Відповідно до звіту про надходження та використання коштів загального фонду державного бюджету (форма 2-д) Центру упродовж 2018–2019 років на прикладні розробки та прикладні наукові дослідження у сфері конкурентної політики та права спрямовано 2 754,1 тис. грн[44] (99,9 відс.) бюджетних асигнувань.

Інформацію про затверджені та фактичні показники спрямування коштів державного бюджету упродовж 2018–2019 років у розрізі видатків за КПКВК 6011020 відображено в таблиці 9.

Таблиця 9

Затверджені та фактичні показники спрямування коштів державного бюджету упродовж 2018–2019 роки у розрізі видатків за КПКВК 6011020

Показники	Затвердж. видатків всього (зі змінами)	Надійшло коштів всього					
		Всього		2018 рік		2019 рік	
		тис. грн	пит. вага	тис. грн	пит. вага	тис. грн	пит. вага
Оплата праці	2014,8	2014,8	73,2	974,0	74,0	1040,8	72,3
Нарахування на оплату праці	443,15	443,15	16,1	214,2	16,27	228,95	15,9
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	2,9	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Оплата послуг (крім комунальних)	217,31	217,31	7,9	99,8	7,6	117,51	8,16
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	78,87	78,87	2,9	27,8	2,1	51,07	3,6
Всього видатків	2757,0	2754,1	100,0	1315,8	100,0	1438,33	100,0

[44]У т. ч. у 2018 році – 1315,8 тис. грн (100 відс.), у 2019 році – 1438,3 тис. грн (99,8 відс.).

Дані таблиці 9 свідчать, що у структурі видатків Центру за КПКВК 6011020 упродовж 2018–2019 років найбільшу питому вагу становили видатки на оплату праці з нарахуваннями – 89,3 відс. (2457,95 тис. грн); оплата послуг (крім комунальних) – 7,9 відс. (217,31 тис. грн); оплата комунальних послуг та енергоносіїв – 2,9 відс. (78,87 тис. грн).

Протягом 2018–2019 років за загальним фондом на оплату праці працівників Центру за КПКВК 6011020 спрямовано 2 014,8 тис. грн бюджетних коштів.

Штатний розпис Центру з 01.01.2018 в кількості 21 шт.од. з місячним фондом заробітної плати 76,3 тис. грн та з 01.01.2019 в кількості 18 шт. од. з місячним фондом заробітної плати 84,2 тис. грн затверджено Головою АМКУ Терентьєвим Ю. О. 12.02.2018 та 14.01.2019 відповідно.

Аудитом встановлено, що протягом 2018–2019 років допускалися порушення умов оплати праці працівників Центру.

- Відповідно до частини шостої статті 9 Закону 848 Кабінетом Міністрів України постановою від 14.12.2016 № 998 затверджено Методичні рекомендації щодо особливостей обрання керівника державної наукової установи.

Частиною дев’ятою статті 9 Закону 848 визначено, що засновник (засновники) новоутвореної державної наукової установи або уповноважений ним (ними) орган призначає (призначають) виконувача обов’язків керівника державної наукової установи на строк не більш як шість місяців.

Аудитом встановлено, що Комітетом укладено контракт з Бугаєнко Н. М. від 28.12.2015, яку призначено на посаду директора Центру 04.01.2016 по 04.01.2019 включно[45]. В свою чергу, наказом АМКУ від 05.02.2018 № 130-ВК на молодшого наукового співробітника Центру Клименко Т. А. покладено виконання обов’язків директора Центру до призначення директора Центру з 23.02.2018.

Комітет поінформував Міністерство освіти і науки України[46]про оголошення 15.05.2018 конкурсу на посаду директора Центру, але АМКУ повідомив[47], що станом на 07.05.2018 заявок від кандидатів на посаду директора Центру не надійшло і, відповідно, неможливо провести конкурсний відбір.

Наказом Комітету від 05.12.2018 № 1085-ВК Клименко Т. А. звільнено з посади в. о. директора Центру з 17.12.2018, до призначення директора виконання обов'язків директора Центру покладено на молодшого наукового співробітника Опанасенко Л. О.[48].

Аудитом встановлено, що протягом 2019 року АМКУ **оголошення про**

---

[45]Наказом Комітету від 05.02.2018 № 130-ВК Бугаєнко Н. М. звільнено за власним бажанням від виконання обов’язків директора Центру з 23.02.2018.

[46]Лист від 02.03.2018 № 34-29/10-2625.

[47]Лист від 08.05.2018 №34-29/10-5573.

[48]Наказом Комітету від 23.01.2020 № 83-ВК Опанасенко Л. О. – молодшого наукового співробітника Центру звільнено від виконання обов’язків директора Центру з 23.01.2020.

проведення конкурсу на посаду директора Центру у засобах масової інформації не публікувалось, тобто конкурс не оголошувався.

Отже, АМКУ в порушення вимог частини дев'ятої статті 9 Закону 848 на працівників Центру покладалося виконання обов'язків директора Центру на строк більш як шість місяців: на Клименко Т. А. – з 05.02.2018 по 17.12.2018 (10 місяців і 12 днів), якій нараховано заробітної плати у загальній сумі 67,87 тис. грн; Опанасенко Л. О. – з 17.12.2018 по 23.01.2020 (13 місяців і 10 днів), якій нараховано заробітної плати у загальній сумі 172, 9 тис. гривень.

6.5. Аудит виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт.

Відповідно до частини восьмої статті 48 Закону 848 фінансування наукових, науково-технічних робіт (цільових проєктів) на конкурсній основі (конкурсне фінансування) здійснюється за результатами конкурсного відбору після проведення наукової та науково-технічної експертизи заявок (запитів), що подаються замовникам потенційними виконавцями таких робіт (проектів), без застосування процедур закупівлі.

Частиною дев'ятою статті 48 Закону 848 визначено, що порядок формування тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, затверджується Кабінетом Міністрів України.

Зокрема, Порядок формування і виконання замовлення на проведення фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та виконання науково-технічних (експериментальних) розробок за рахунок коштів державного бюджету затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1084[49] (далі – Порядок 1084), Порядок формування тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, – постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2018 № 13[50] (далі – Порядок 13).

Розпорядженням АМКУ від 03.04.2013 № 269-р[51] затверджено Положення про порядок планування, фінансування та контролю виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт у сфері конкурентної політики і права (далі – Положення 269).

Загальні правила виконання науково-дослідних робіт (НДР), у тому числі правила подання заявок на виконання НДР, розроблення технічного завдання (ТЗ) на НДДКР та її складові, функції учасників НДДКР, зміст етапів, їх виконання і приймання, реєстрації НДДКР та реалізації її результатів, встановлені наказом Держстандарту України від 27.12.2000 № 667 (далі – Держстандарт 667). Дотримання положень Держстандарту 667 є обов'язковим при проведенні НДДКР, які повністю або частково фінансуються з державного бюджету.

---

[49]Втратила чинність згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2018 № 13.

[50] Набрала чинності з 01.04.2018.

[51] Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26.04.2013 за № 690/23222.

Аудитом встановлено, що виконання НДДКР Центром у 2018–2019 роках здійснювалося відповідно до тематичних планів[52].

Встановлено, що згідно із тематичними планами Центром виконано:

– у 2018 році три НДДКР загальною вартістю 1315,8 тис. грн, за такими темами: «Дослідження тенденцій змін стану конкурентного середовища в економіці України у 2017 році» – 416,0 тис. грн; «Дослідження міжнародного досвіду застосування тесту гіпотетичного монополіста під час визначення товарних меж ринків» – 482,8 тис. грн і «Дослідження міжнародного досвіду визначення домінуючого становища двох і більше субєктів господарювання на відповідному ринку» – 417,0 тис. грн;

– у 2019 році три НДДКР загальною вартістю 1441,2 тис. грн за такими темами: «Дослідження тенденцій змін стану конкурентного середовища в економіці України у 2018 році» – 472,0 тис. грн; «Дослідження особливостей дотримання зареєстрованого права інтелектуальної власності під час розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкурентності» – 496,2 тис. грн; «Методологічні підходи до аналізу транскордонних та транснаціональних злиттів» – 473,0 тис. гривень.

Відповідно до вимог Положення 269 Центром передано[53] Комітету звіти, рецензії на звіти, протоколи щодо проведених у 2018 – 2019 роках НДДКР.

Фактично із 6 НДДКР, виконаних у 2018–2019 роках, **тільки дві** НДДКР[54] застосовано у практичній діяльності АМКУ: у звітах Комітету за 2018 та 2019 роки.

При цьому **в порушення вимог пункту 5.2 Держстандарту 667, технічних завдань на проведення НДДКР[55], пункту 4.2 розділу IV Положення 269 замовником (АМКУ) не організовано практичного застосування результатів НДДКР та не визначено порядку реалізації НДДКР.**

Так, Центром не впроваджено таких НДДКР:

– у 2018 році: «Дослідження міжнародного досвіду застосування тесту гіпотетичного монополіста під час визначення товарних меж ринків» (загальна вартість 482,8 тис. грн); «Дослідження міжнародного досвіду визначення домінуючого становища двох і більше суб’єктів господарювання на відповідному ринку» (загальна вартість 417,0 тис. грн),

– у 2019 році: «Дослідження особливостей дотримання зареєстрованого права інтелектуальної власності під час розгляду справ про порушення»

---

[52]Затверджено Головою АМКУ від 27.12.2017 та 27.12.2018 відповідно.

[53] Акти приймання-передачі від 30.01.2019 та від 30.01.2020.

[54]«Дослідження тенденцій змін стану конкурентного середовища в економіці України у 2017 році» та «Дослідження тенденцій змін стану конкурентного середовища в економіці України у 2018 році»

[55]Технічні завдання на проведення НДДКР у 2018 році – підписані 27.12.2017 Головою АМКУ Терентьєвим Ю. О. та директором Центру Бугаєнко Н.; у 2019 році – підписані 27.12.2018, Головою АМКУ Терентьєвим Ю. О. та в.о. директора Центру Опанасенко Л. О.

(загальна вартість 496,2 тис. грн) та «Методологічні підходи до аналізу транскордонних та транснаціональних злиттів» (загальна вартість 473,0 тис. грн).

Фактично кошти на проведення таких робіт і досліджень у сумі 1 869,0 тис. грн використано нерезультативно.

Відповідно до абзацу другого частини шостої статті 20 Бюджетного кодексу України результати оцінки ефективності бюджетних програм (включаючи висновки органів виконавчої влади, уповноважених на проведення контролю за дотриманням бюджетного законодавства, та висновки Рахункової палати) є підставою для прийняття рішень про внесення в установленому порядку змін до бюджетних призначень поточного бюджетного періоду, відповідних пропозицій до проєкту бюджету на плановий бюджетний період та Бюджетної декларації (прогнозу місцевого бюджету), включаючи зупинення реалізації відповідних бюджетних програм.

Враховуючи викладене, вбачається, що у зв'язку з непроведенням у 2018–2019 роках Центром державної атестації, невжиттям належних заходів для забезпечення практичного застосування результатів НДДКР, невиконанням вимог Держстандарту 667 щодо реалізації результатів НДДКР та, як наслідок, нерезультативним використанням коштів державного бюджету, бюджетна програма за КПКВК 6011020 є неефективною.

7. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ АМКУ

Відповідно до частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу України розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організовують внутрішній контроль та внутрішній аудит і забезпечують їх здійснення у своїх закладах та підвідомчих бюджетних установах.

Аудитом встановлено, що в структурі АМКУ передбачено посаду головного експерта з внутрішнього аудиту (1 штатна одиниця)[56]. Фактично в порушення вимог пункту 3 Порядку здійснення внутрішнього аудиту та управління підрозділів внутрішнього аудиту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001 «Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту» (далі – Порядок 1001), не створено структурного підрозділу внутрішнього аудиту в межах граничної чисельності працівників апарату АМКУ.

Головний експерт з питань внутрішнього аудиту АМКУ[57] безпосередньо підпорядковується та звітує Голові Комітету та підзвітний керівникові апарату Комітету з питань координації, організації та проведення внутрішнього аудиту.

---

[56]Накази АМКУ від 12.02.2018 №150-ВК «Про введення в дію штатного розпису» та від 05.04.2018 № 301-ВК «Про затвердження структури».

[57]Посадові інструкції головного експерта з внутрішнього аудиту затверджені в. о. керівника апарату АМКУ Гудзенко С. Г. 11.09.2017, 31.01.2019 та в. о. керівника апарату АМКУ Литвином Ю. М. 26.02.2019. Згідно з наказом АМКУ від 02.03.2018 № 201-ВК Козачишину Т. О. переведено на посаду головного експерта з внутрішнього аудиту з 05.03.2018.

Головний експерт проводить оцінку, зокрема, ефективності і функціонування системи внутрішнього контролю (пункт 2.2. посадової інструкції).

31.01.2019 між Головою АМКУ та головним спеціалістом підписано декларацію внутрішнього аудиту, в якій визначено, що головний експерт з питань внутрішнього аудиту офіційно звітує про результати виконання аудиторських завдань Голові Комітету. Звіт має містити знахідки (аудиторські докази) та рекомендації за результатами внутрішнього аудиту, а також оцінку системи внутрішнього контролю або окремих її елементів.

Встановлено, що плани проведення внутрішнього аудиту Комітетом на перше–друге півріччя 2018 року та на 2019 рік оприлюднені на офіційному вебсайті АМКУ. До аудиту представлені накази Комітету[58] про проведення планових внутрішніх аудитів у 2018–2019 роках, відповідно до яких у 2018 році заплановано 4 аудити, у 2019 році – 5.

У 2018 році АМКУ до Міністерства фінансів України надсилалися звіти про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту за перше–друге півріччя 2018 року[59]. У розділі IV «Інформація щодо стану організації і функціонування внутрішнього контролю у системі ЦОВВ» звіту за друге півріччя 2018 року зазначено, що в АМКУ проводиться робота щодо оновлення внутрішніх документів, які регламентують порядок внутрішнього контролю Комітету відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062 «Про затвердження Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001» (далі – Основні засади 1062).

Аудитом встановлено, що жодних внутрішніх документів, спрямованих на забезпечення функціонування елементів внутрішнього контролю, АМКУ не розроблялося і не затверджувалося, що є недотриманням вимог пункту 6 Основних засад 1062.

Протягом 2018–2019 років за результатами проведених аудитів рекомендацій, спрямованих на покращення діяльності установи, зокрема її внутрішнього контролю, керівникові АМКУ не надавалося (крім Аудиторського звіту про проведення фінансового аудиту та аудиту відповідності Хмельницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 12.04.2019 № 2).

Дослідження ефективності планування і використання бюджетних коштів, достовірності фінансової та бюджетної звітності, правильності ведення бухгалтерського обліку за КПКВК 6011010 не планувалося, і ці питання внутрішнім аудитом не охоплювалися.

Нестворення підрозділу з питань внутрішнього аудиту у структурі АМКУ зумовлює ризики невиконання планів проведення внутрішніх аудитів або зниження якості здійснення заходів контролю, а також надання

---

[58]Накази від 06.04.2018 № 36, від 30.05.2018 № 57, від 12.07.2018 № 73, від 14.10.2018 № 117, від 22.02.2019 № 20-АД, від 07.06.2019, № 49-ОД, від 08.10.2019 № 24-АГ.

[59] Листи від 18.07.2018 № 38-29/02-8847 та від 21.01.2019 № 38-29/01-718.

необ'єктивних висновків та рекомендацій щодо функціонування й удосконалення системи внутрішнього контролю, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів.

ВИСНОВКИ

1. Антимонопольним комітетом України не забезпечено у повному обсязі ефективного управління, продуктивного, результативного та законного використання коштів державного бюджету, виділених на керівництво та управління у сфері конкурентної політики, а також контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції (КПКВК 6011010) **та на прикладні розробки у сфері конкурентної політики та права (у 2019 році – прикладні наукові дослідження у сфері конкурентної політики та права)** (КПКВК 6011020)**.**

За бюджетною програмою за КПКВК 6011010 "Керівництво та управління у сфері конкурентної політики, контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції" упродовж 2018–2019 років спрямовано **397 696,9 тис. грн** (99,0 відс.) бюджетних асигнувань.

За бюджетною програмою за КПКВК 6011020 "Прикладні розробки у сфері конкурентної політики та права" (у 2018 році) та "Прикладні наукові дослідження у сфері конкурентної політики та права" (у 2019 році) упродовж 2018–2019 років спрямовано **2 754,1 тис. грн** (99,9 відс.) бюджетних асигнувань.

Аудитом встановлено, що внаслідок незабезпечення внутрішнього контролю протягом 2018–2019 років АМКУ – головним розпорядником бюджетних коштів за цими бюджетними програмами (КПКВК 6011010 та КПКВК 6011020) **не забезпечено:**

– **належного планування** на загальну суму **12 259,7 тис. грн**, у т. ч. **9 306,2 тис. грн** внаслідок включення видатків без підтвердних документів, матеріалів та відповідних обґрунтувань; **2 953,5 тис. грн** внаслідок включення та затвердження видатків без обґрунтування відповідними розрахунками під час підготовки проєктів кошторисів на 2018–2019 роки;

– **використання з дотриманням бюджетного законодавства 2 195,0 тис. грн:** використано на цілі, що не відповідають напряму використання бюджетних коштів, визначеному у паспорті бюджетної програми, що відповідно до статті 119 Бюджетного кодексу України є **нецільовим використанням бюджетних коштів;**

– **продуктивного використання 20 008,0 тис. грн** внаслідок нарахування працівникам 4 структурних підрозділів надбавки за інтенсивність праці та премії без виконання або належного виконання покладених завдань;

– **результативного використання 1 869,0 тис. грн** внаслідок невпровадження завершених науково-дослідних робіт;

– **використання бюджетних коштів з дотриманням законодавства** у **сумі 3 597,6 тис. грн**, у т. ч. **3 356,8 тис. грн** при здійсненні публічних

закупівель; 240,8 тис. грн внаслідок нарахування заробітної плати в порушення Закону України від 26.11. 2015 № 848-VIII "Про наукову і науково-технічну діяльність";

– **ефективного управління** на загальну суму **4 197,8 тис. грн**, що зумовило повернення зазначених коштів до державного бюджету.

2. Рахункова палата дійшла висновку, що **бюджетна програма за КПКВК 6011020** "Прикладні розробки у сфері конкурентної політики та права" (у 2018 році) та "Прикладні наукові дослідження у сфері конкурентної політики та права" (у 2019 році) **має ознаки неефективної**, що відповідно до абзацу другого частини шостої статті 20 Бюджетного кодексу України є підставою для зупинення реалізації цієї програми.

Так, на сьогодні у Центрі комплексних досліджень з питань антимонопольної політики не проведено обов'язкової державної атестації, передбаченої статтею 11 Закону 848. Як наслідок, оцінити ефективність діяльності Центру протягом періоду, що підлягав аудиту, не є можливим.

Встановлено, що із 6 науково-дослідних робіт, виконаних у 2018–2019 роках, тільки дві застосовано у практичній діяльності АМКУ (у річних звітах за 2018 та 2019 роки).

При цьому **в порушення вимог законодавства замовником – АМКУ – не організовано практичного застосування результатів науково-дослідних робіт та не визначено порядку реалізації цих робіт. Як наслідок, кошти на проведення науково-дослідних робіт у сумі 1 869,0 тис. грн використано нерезультативно.**

3. АМКУ, враховуючи норми Закону України від 26.11.1993 № 3659-XII "Про Антимонопольний комітет України" , за правовим статусом, покладеними завданнями та повноваженнями не належить до жодної з гілок влади. При цьому відповідно до статті 1 Закону 3659 АМКУ як державний орган зі спеціальним статусом має особливий порядок призначення та звільнення Голови АМКУ, його заступників, державних уповноважених, а саме Президентом України (статті 9 – 11 Закону 3659), але згідно зі статтею 106 Конституції України, якою визначені повноваження Президента України, призначення і звільнення Голови АМКУ, його заступників та державних уповноважених до повноважень Президента України не належить.

Отже, норми Закону 3659 щодо порядку призначення і звільнення Голови АМКУ, його заступників, державних уповноважених не відповідають Конституції України, вказане питання потребує нормативного врегулювання.

Аудитом встановлено, що Законом 3659 не передбачено посади керівника апарату АМКУ, що не узгоджується з вимогами Закону України від 10.12.2015 № 889-VIII "Про державну службу", зокрема, в частині призначення та звільнення голів територіальних відділень та їх заступників, а також прийняття, переведення та звільнення працівників апарату АМКУ, застосування заходів заохочення та накладення дисциплінарних стягнень на працівників апарату Комітету, голів та заступників голів територіальних

відділень.

4. У порушення вимог пунктів 1.5 та 2.1 Інструкції з підготовки бюджетних запитів, затвердженої наказом Мінфіну від 06.06.2012 № 687, зареєстрованим у Мін'юсті 26.06.2012 за № 1057/21369, **у 2018–2019 роках АМКУ заплановано видатків на суму 9 306,2 тис. грн** (в т. ч. на 2018 рік – 2 653,9 тис. грн, на 2019 рік – 6 652,3 тис. грн), **що відповідно до пункту 40 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.**

Аудитом встановлено, що **при визначенні потреби та затвердженні видатків загального та спеціального фондів державного бюджету у кошторисах на 2018–2019 роки АМКУ в порушення пункту 22 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228, під час підготовки проєктів кошторисів включено 2 953,5 тис. грн видатків, не обґрунтованих відповідними розрахунками** (в т. ч. на 2018 рік – 1 304,3 тис. грн, на 2019 рік – 1 649,2 тис. грн), **що відповідно до вимог пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.**

5. Законом про державний бюджет на 2018 рік затверджено видатки за КПКВК 6011010, які обгрунтовувались та обраховувались АМКУ і затверджені паспортом бюджетної програми. Встановлено, що касові видатки у сумі 2 195,0 тис. грн (1230,3 тис. грн – загальний фонд; 965,5 тис. грн – спеціальний), передбачені за напрямом «Створення корпоративної мережі передачі даних Комітету», спрямовано на інші напрями: «Створення і атестація комплексної системи захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційній системі Комітету» та «Впровадження системи відеоконференцій».

Отже, фактично АМКУ у 2018 році використано 2 195,0 тис. грн на цілі, що не відповідають напряму використання бюджетних коштів, визначеному в паспорті бюджетної програми за КПКВК 6011010 «Створення корпоративної мережі передачі даних Комітету (заходи з інформатизації)», **що відповідно до статті 119 Бюджетного кодексу України є нецільовим використанням бюджетних коштів, а згідно із пунктом 24 частини першої статті 116 цього Кодексу – порушенням бюджетного законодавства.**

Крім того, всупереч вимогам пункту 7 Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджених наказом Мінфіну від 10.12.2010 № 1536, зареєстрованим у Мін'юсті 27.12.2010 за № 1353/18648, АМКУ **не забезпечено достовірності та точності розрахунку результативних показників, вказаних у звітах про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 6011010 на 2018–2019 роки.**

Зазначене свідчить про порушення бюджетного законодавства – включення недостовірних даних до звітів про виконання паспортів бюджетних програм (пункт 36 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України).

При цьому **результативні показники паспорта бюджетної програми у 2018–2019 роках у повному обсязі не виконано, як наслідок, мети бюджетної програми не досягнено, що свідчить про формальний підхід АМКУ до забезпечення прозорості бюджетного процесу при складанні паспорта бюджетної програми, а також неналежний контроль посадових осіб АМКУ за його виконанням.**

6. Аудитом встановлено, що в 2018–2019 роках Департаментом досліджень і розслідувань ринків паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства, Департаментом досліджень і розслідувань ринків виробничої сфери, фармацевтики та рітейлу, Департаментом досліджень і розслідувань ринків невиробничої сфери та Департаментом розслідувань порушень законодавства про захист економічної конкуренції з 198 дій, передбачених планами роботи апарату АМКУ, не виконано 94, або 47,5 відсотка. Крім того, цими структурними підрозділами у 2018 році не забезпечено виконання майже половини (18 з 41), а у 2019 році четвертої частини (9 з 34) показників паспорта бюджетної програми, які безпосередньо стосувалися виконання покладених на них завдань. Таким чином, робота цих структурних підрозділів протягом 2018–2019 років була неефективною.

Незважаючи на невиконання або неналежне виконання покладених завдань, у 2018–2019 роках працівникам цих чотирьох структурних підрозділів АМКУ нараховано надбавки за інтенсивність праці та премії у загальній сумі 20 008,0 тис. грн, в т. ч. у 2018 році – 10 061,1 тис. грн, у 2019 році – 9 946,9 тис. грн, **що є непродуктивним використанням бюджетних коштів.**

7. Встановлено, що протягом 2018 року при обробленні та використанні в інформаційно-аналітичній системі "Реєстр державної допомоги" інформації не застосовувалася передбачена статтею 8 Закону України від 05.07.1994 № 80/94-ВР "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах" комплексна система захисту інформації (КСЗІ) з підтвердженою відповідністю.

Нефункціонування протягом 2018 року КСЗІ з підтвердженою відповідністю створило ризики внесення недостовірних відомостей до цього реєстру, оскільки така інформація могла бути скоригована зовнішніми користувачами (підміна чи анулювання інформації тощо) і, відповідно, має ознаки сумнівної.

8. Аудит встановив у 2018–2019 роках низку порушень Закону України від 25.12.2015 № 922-VIII «Про публічні закупівлі» при здійсненні закупівель, які мали системний характер та виявлені як при укладенні,

так і виконанні договорів, зокрема, укладання договору з ДП «Антком», яке належить до сфери управління АМКУ та є пов'язаною з ним особою, неоприлюднення та порушення порядку оприлюднення інформації про закупівлі.

Зазначене свідчить про неналежну підготовку членів тендерного комітету АМКУ, а також неефективний внутрішній контроль за використанням бюджетних коштів за КПКВК 6011010. За результатами встановлених правопорушень стосовно голови тендерного комітету АМКУ складено адміністративний протокол.

9. Аудитом встановлено, що жодних внутрішніх документів, спрямованих на забезпечення функціонування елементів внутрішнього контролю, АМКУ не розроблялося і не затверджувалося, що є недотриманням вимог пункту 6 Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062.

У 2018–2019 роках вивчення (дослідження) ефективності планування і використання бюджетних коштів, достовірності фінансової та бюджетної звітності, правильності ведення бухгалтерського обліку за КПКВК 6011010 не планувалося, і ці питання внутрішнім аудитом не охоплювалися.

Нестворення АМКУ підрозділу з питань внутрішнього аудиту спричинило ризики невиконання планів проведення внутрішніх аудитів або неналежного здійснення заходів контролю, а також надання необ'єктивних висновків та рекомендацій щодо функціонування й удосконалення системи внутрішнього контролю, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів.

10. Фактичний стан реагування АМКУ на рекомендації Рахункової палати засвідчив, що за два роки, які минули після проведення попереднього аудиту, керівництвом цього органу не вживалося достатніх заходів для реалізації пропозицій Рахункової палати (рішення Рахункової палати від 24.04.2018 № 11-3). Як наслідок, без належної уваги залишилося дві рекомендації: удосконалення внутрішнього аудиту в системі органів АМКУ з метою підвищення результативності та дієвості шляхом відновлення в структурі апарату АМКУ відповідного підрозділу та **доцільність подальшого функціонування у сфері управління АМКУ Центру.**

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Антимонопольному комітету України, поінформувати Верховну Раду України.

2. Рішення Рахункової палати у порядку інформування надіслати Комітетові Верховної Ради України з питань бюджету і Комітетові Верховної Ради України з питань економічного розвитку та рекомендувати розглянути

питання нормативного врегулювання:

– призначення і звільнення Голови АМКУ, його заступників та державних уповноважених АМКУ;

– введення посади керівника апарату АМКУ;

– призначення та звільнення голів територіальних відділень та їх заступників, прийняття, переведення та звільнення працівників апарату та територіальних відділень АМКУ, застосування заходів заохочення та накладення дисциплінарних стягнень на працівників апарату Комітету, голів та заступників голів територіальних відділень.

3. Відомості про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Антимонопольному комітету України, у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінетові Міністрів України.

4. Повідомити Національну поліцію України та Державне бюро розслідувань про виявлені факти, що мають ознаки кримінального правопорушення.

5. Рішення Рахункової палати та Звіт надіслати Антимонопольному комітету України та запропонувати:

– забезпечити дотримання принципів програмно-цільового методу у бюджетному процесі;

– забезпечити ефективне управління бюджетними коштами та не допускати повернення невикористаних виділених асигнувань до державного бюджету;

– розглянути питання про внесення в установленому порядку відповідних пропозицій щодо зупинення реалізації бюджетної програми 6011020 як неефективної, а також доцільність подальшого функціонування у сфері управління АМКУ Центру;

– забезпечити при складанні бюджетних запитів на наступні бюджетні періоди обґрунтування потреби у бюджетних коштах;

– вжити невідкладних заходів щодо забезпечення дотримання вимог чинного законодавства при здійсненні закупівель товарів, робіт і послуг;

– вжити заходів щодо ефективної роботи структурних підрозділів АМКУ в частині виконання планів роботи Комітету та показників паспорта бюджетної програми, які безпосередньо стосуються виконання покладених на них завдань;

– створити структурний підрозділ з внутрішнього аудиту відповідно до вимог законодавства;

– вжити належних заходів для забезпечення внутрішнього контролю (аудиту) за використанням бюджетних коштів;

– забезпечити усунення виявлених порушень і недоліків;

– інформувати у встановленому законодавством порядку Рахункову палату про стан виконання наданих за результатами аудиту рекомендацій.

Член Рахункової палати А. М. Дідик